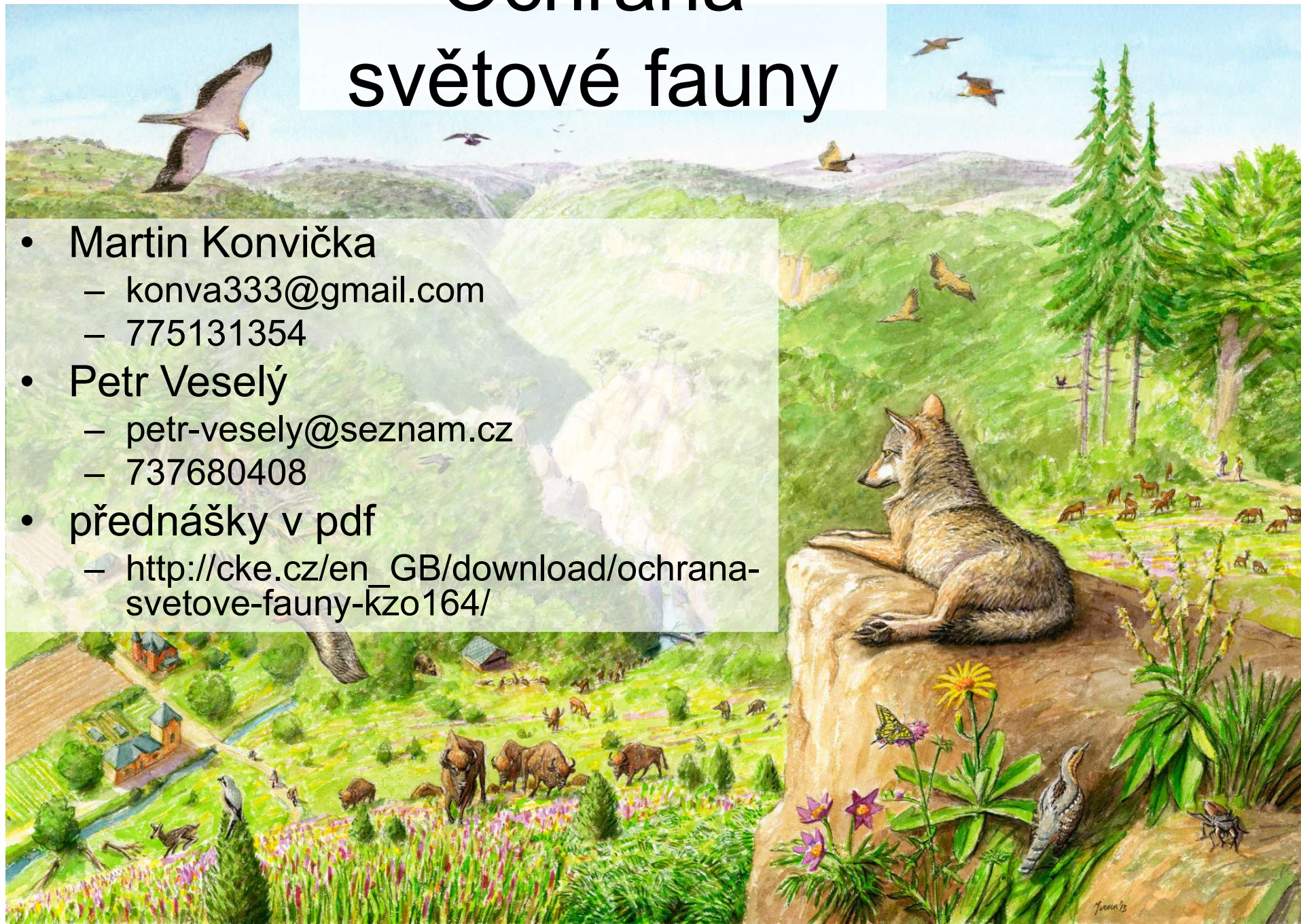

Ochrana světové fauny

- Martin Konvička
  - konva333@gmail.com
  - 775131354
- Petr Veselý
  - petr-vesely@seznam.cz
  - 737680408
- přednášky v pdf
  - http://cke.cz/en_GB/download/ochrana-svetove-fauny-kzo164/

Program přednášek

- 3.10. – světové biomy, zoogeografické oblasti (Veselý)
- 10.10. – patterny a hotspoty globální diverzity živočichů a jejich historie (Konvička)
- 16-18.10. – exkurze do Jizerek, Milovic a Zoo Liberec
- 24.10. – vývoj krajiny a přírody během holocénu a současný stav (Konvička)
- 31.10. – introdukce a invaze (Konvička)
- 7.11. – repatriace, refaunace, deextinkce (Konvička)
- 14.11. – legislativa ochrany živočichů (Veselý)
- 21.11. – národní parky, zoologické zahrady (Veselý)
- 28.11. – suchozemští bezobratlí (Konvička)
- 5.12. – rybovití obratlovci, moře (Veselý)
- 12.12. – obojživelníci, plazi (Veselý)
- 19.12. – ptáci (Veselý)
- 9.1. – savci (Konvička)
- 16.1. – prezentace vybraných témat - zkouška

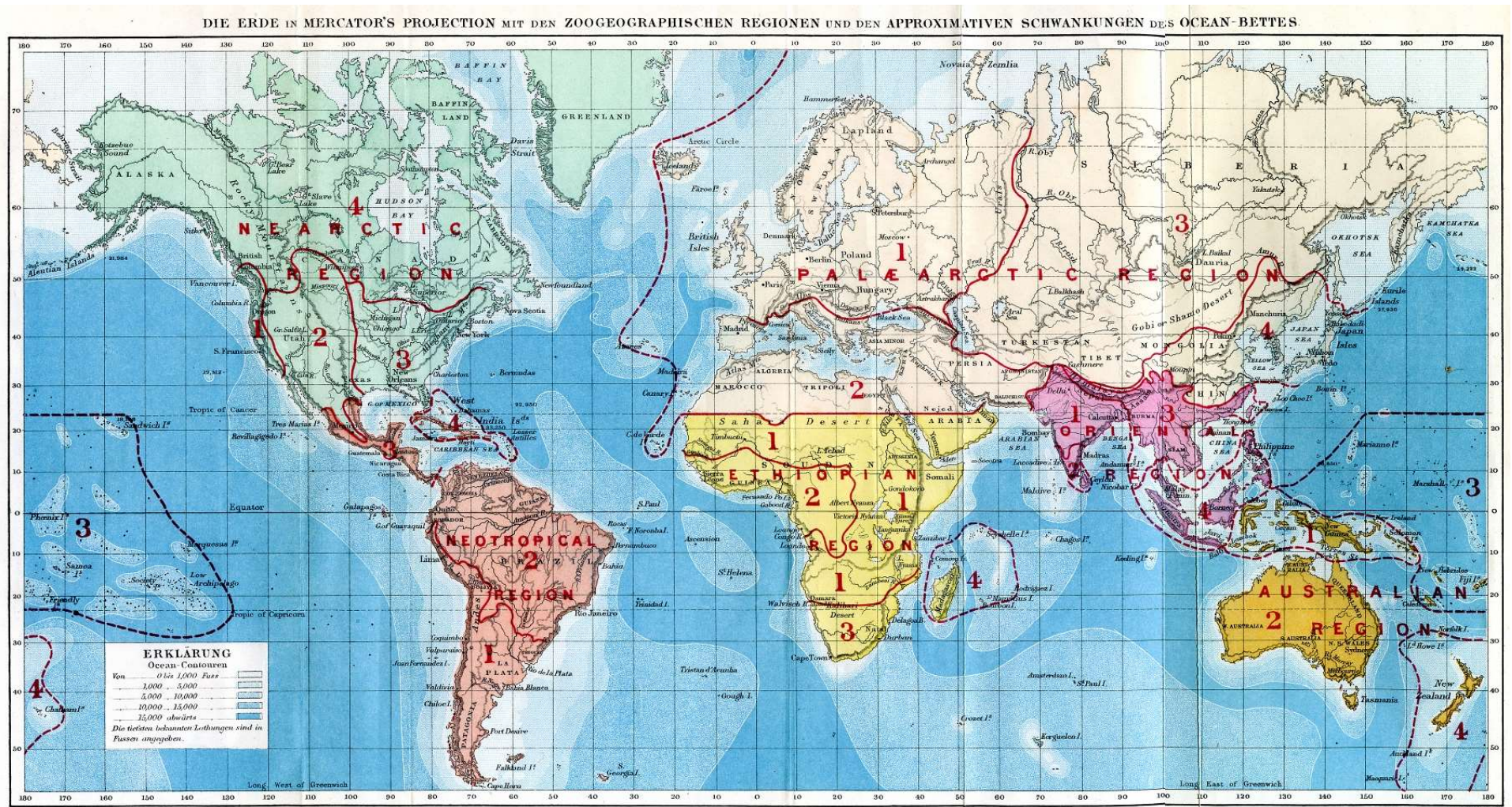
Ochrana světové fauny 01
Zoogeografické oblasti a biomy
světa

Zoogeografické oblasti

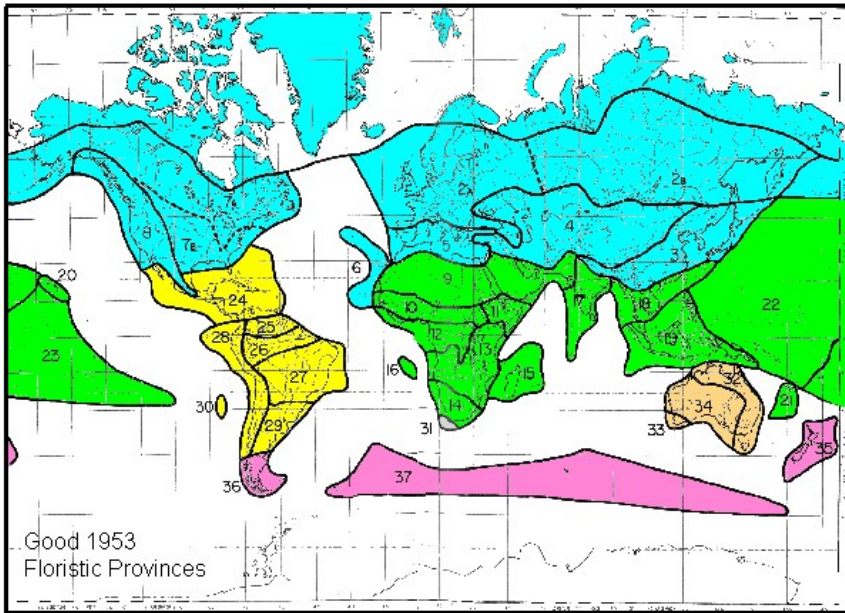
hlavně u terestrických biomů

Sclater 1857, Darwin, Schmarda, Murray

Wallace 1876 – srovnání rozšíření savčích čeledí

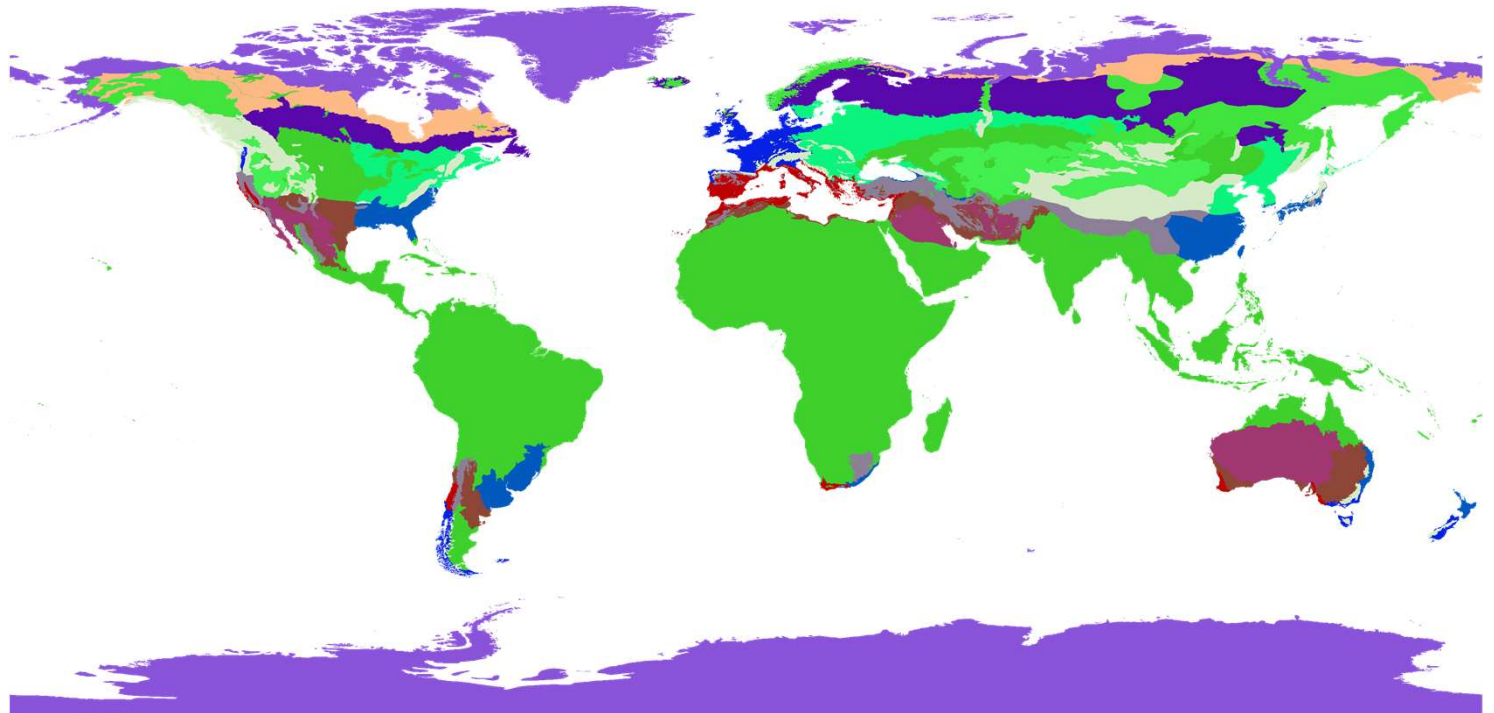

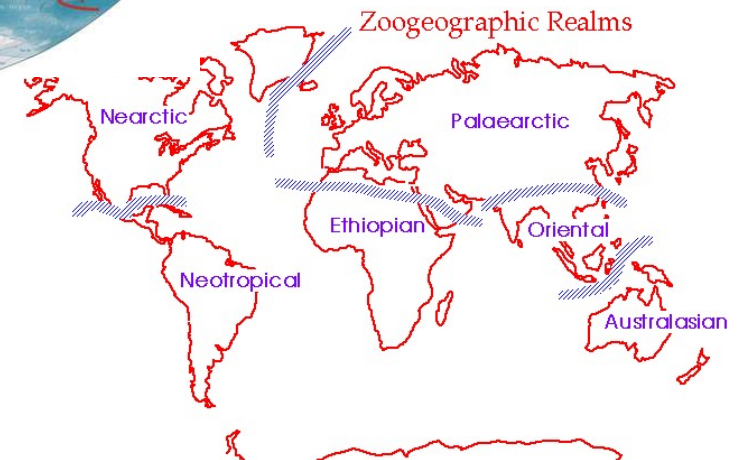
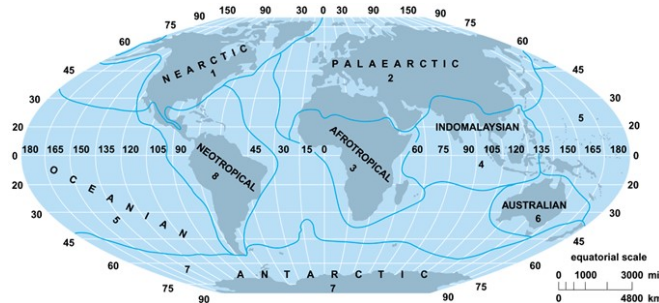
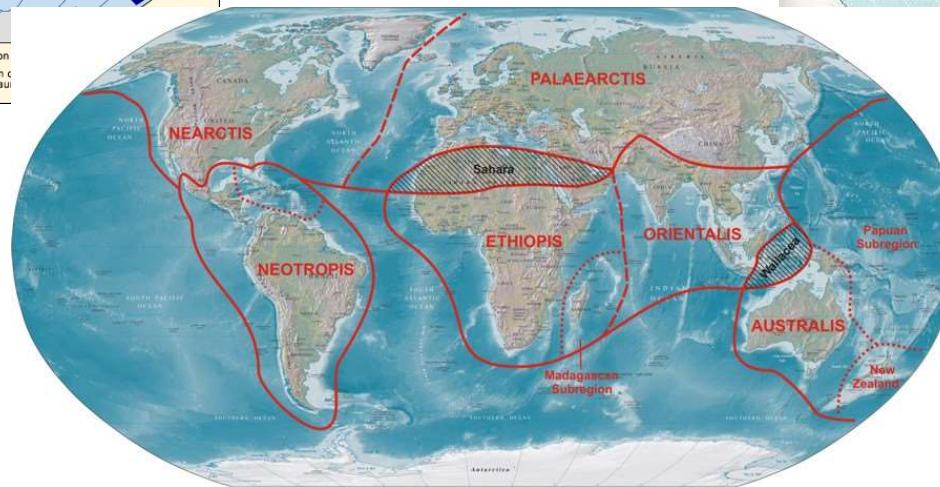
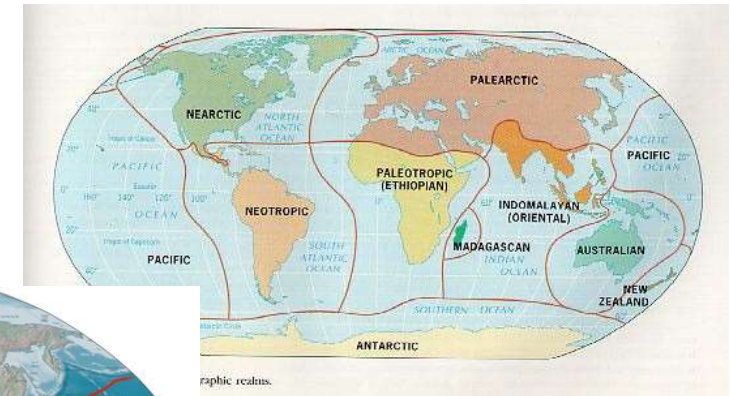
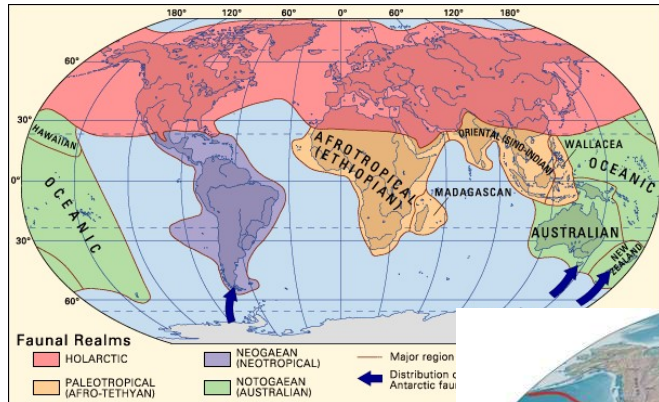
Neodpovídá floristickým ekoregionům ani
fytogeografickým oblastem

Závisí na disperzních schopnostech

Nejasné vymezení - Sahara, Himálaj, Wallacea, Florida, Mexiko

Nejasný počet – Antarktida, Malgašsko, Oceánie, Nový Zéland, Západní a Východní Palearkt

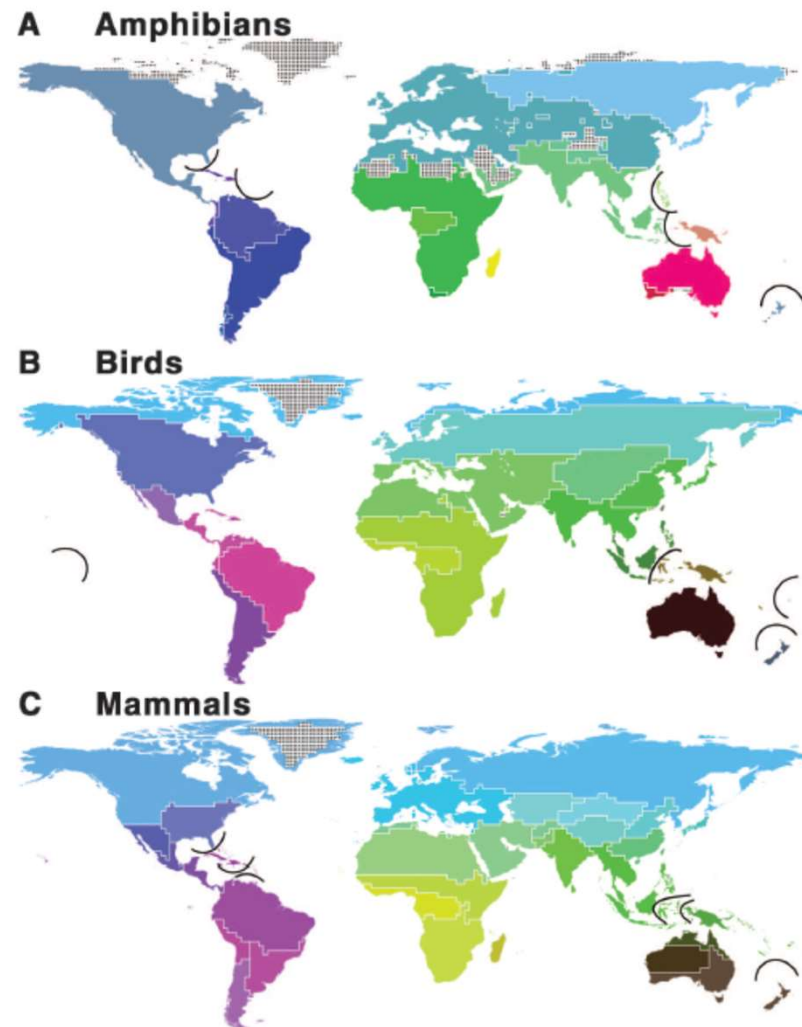

Holt et al. (2013) Science 339, p74-78

Analýza beta diverzity 20 tisíc druhů suchozemských obratlovců
- obojživelníci, ptáci, savci (data IUCN)

Rozdíly v beta diverzitě definovaných oblastí (100 km čtverce)
Vzat v potaz fylogenetický turnover (odvozenost lokalit)

Zoogeografické oblasti navržené pro jednotlivé skupiny

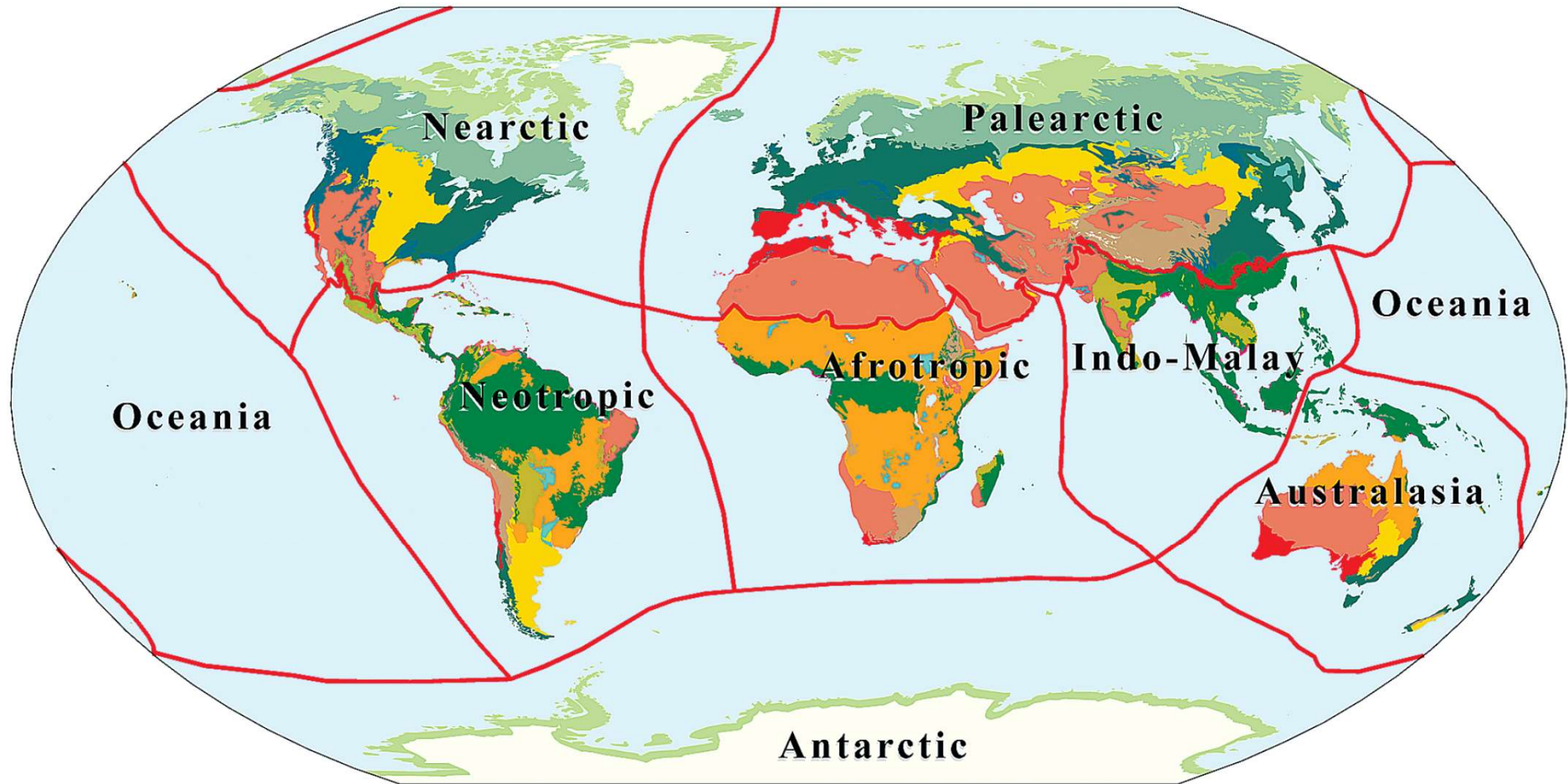

Nově navržené zoogeografické oblasti

Biomy světa

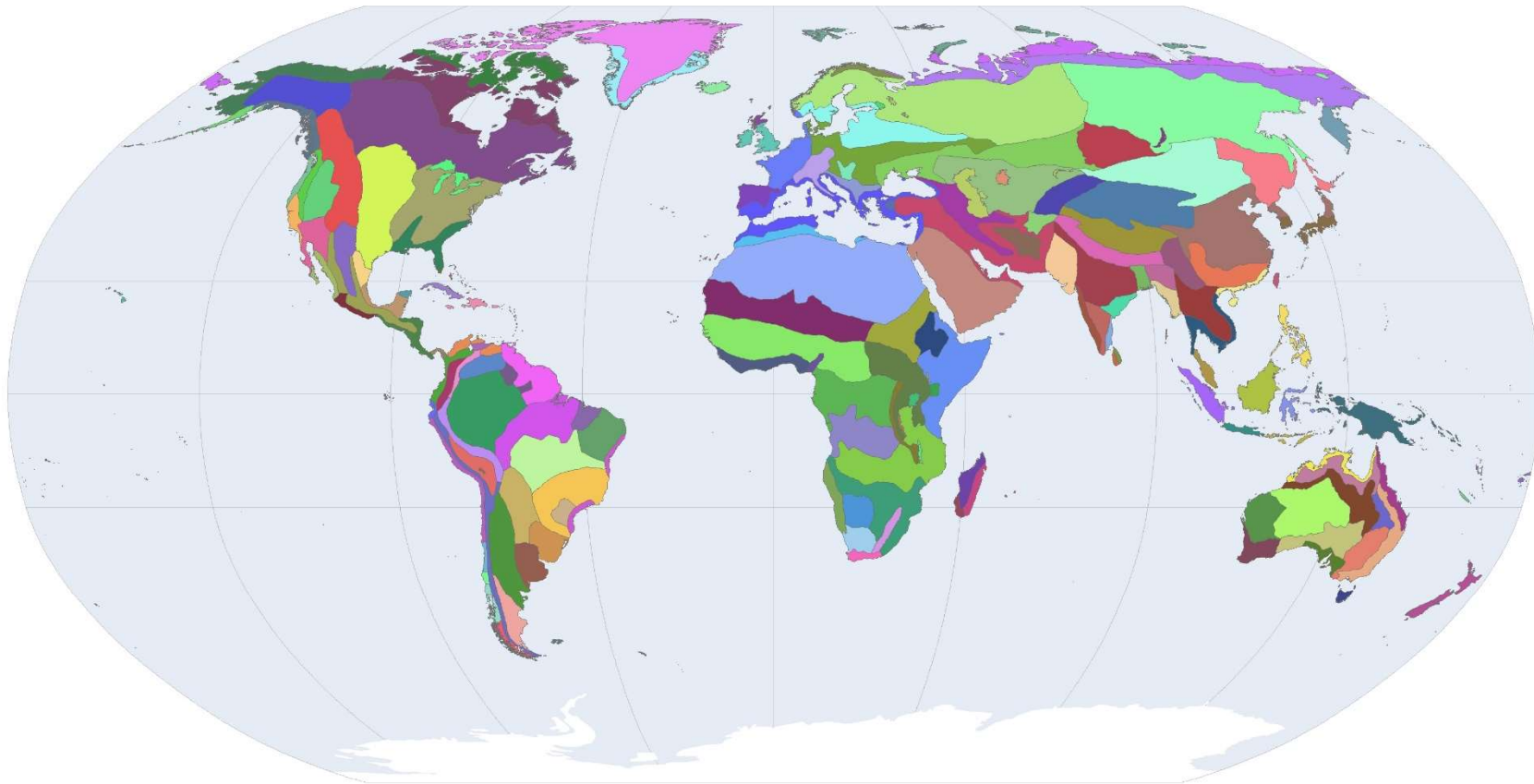

	Tropical and Subtropical Moist Broadleaf Forests		Temperate Grasslands, Savannas, and Shrublands
	Tropical and Subtropical Dry Broadleaf Forests		Flooded Grasslands and Savannas
	Tropical and Subtropical Coniferous Forests		Montane Grasslands and Shrublands
	Temperate Broadleaf and Mixed Forests		Tundra
	Temperate Coniferous Forests		Mediterranean Forests, Woodlands, and Scrub
	Boreal Forests/Taiga		Deserts and Xeric Shrublands
	Tropical and Subtropical Grasslands, Savannas, and Shrublands		Mangroves

Ekoregiony světa – podle rozšíření živočichů

Udvardy 1975 – 193 jednotek

Udvardy's Biogeographical Provinces

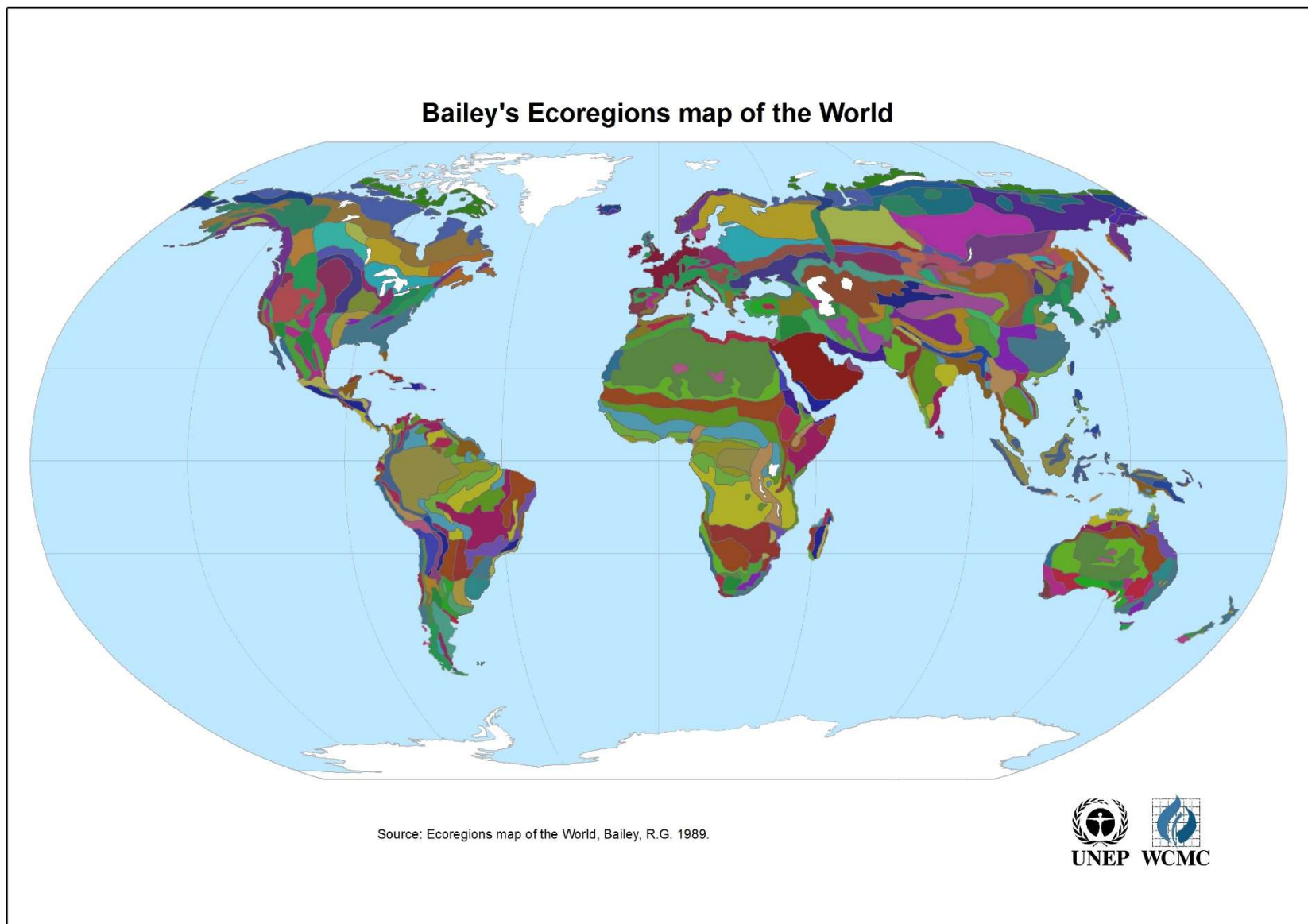

Source: A classification of the biogeographical provinces of the world. IUCN Occasional Paper no. 18. Morges, Switzerland: IUCN & "World Biogeographical Provinces" (Map). The CoEvolution Quarterly, Sausalito, California. Udvardy, Miklos M. D. F. (1975)

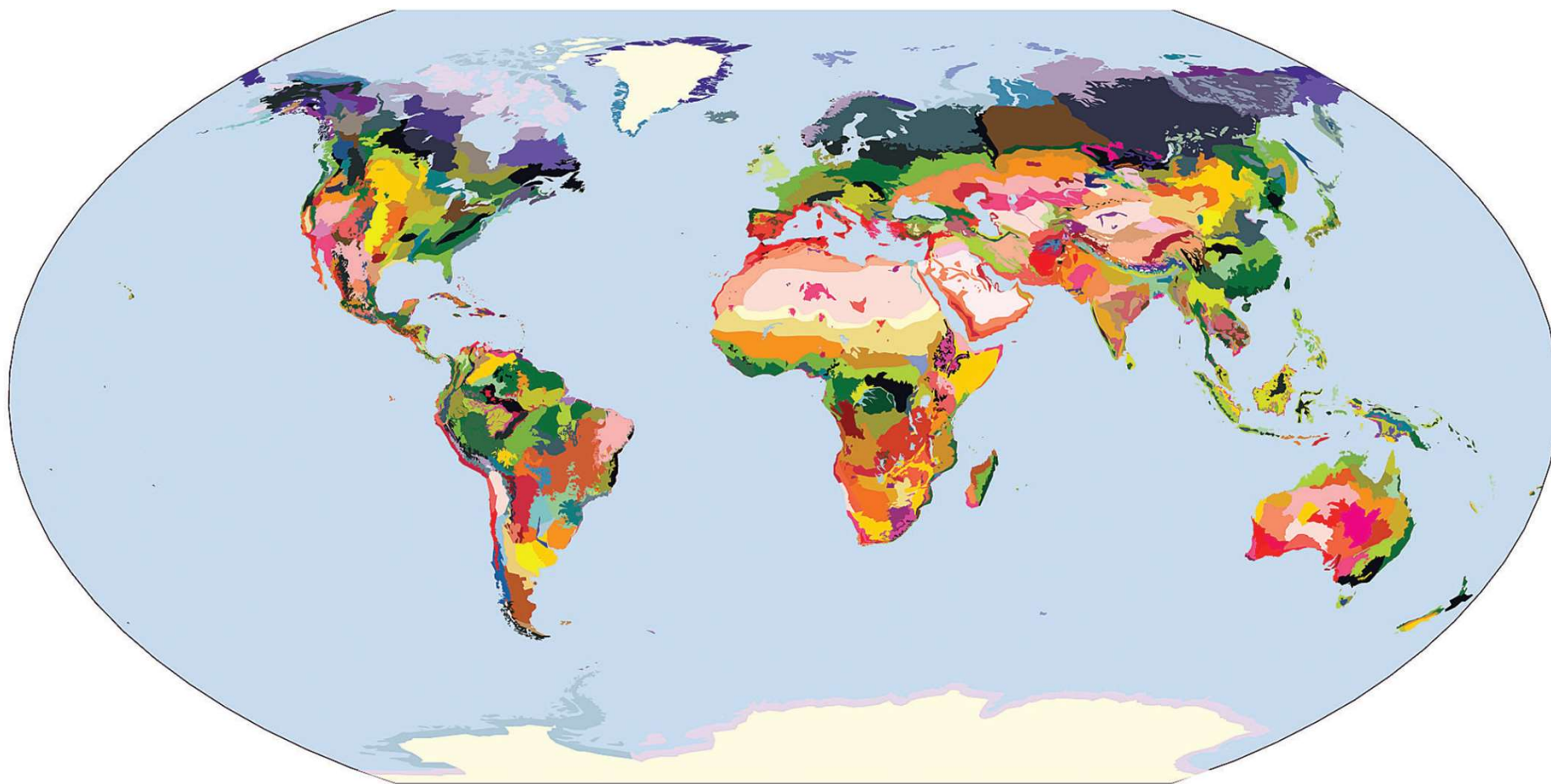

Ještě jemnější členění na ekoregiony podle biomů, vegetace a půdy
Bailey 1989 – 524 jednotek

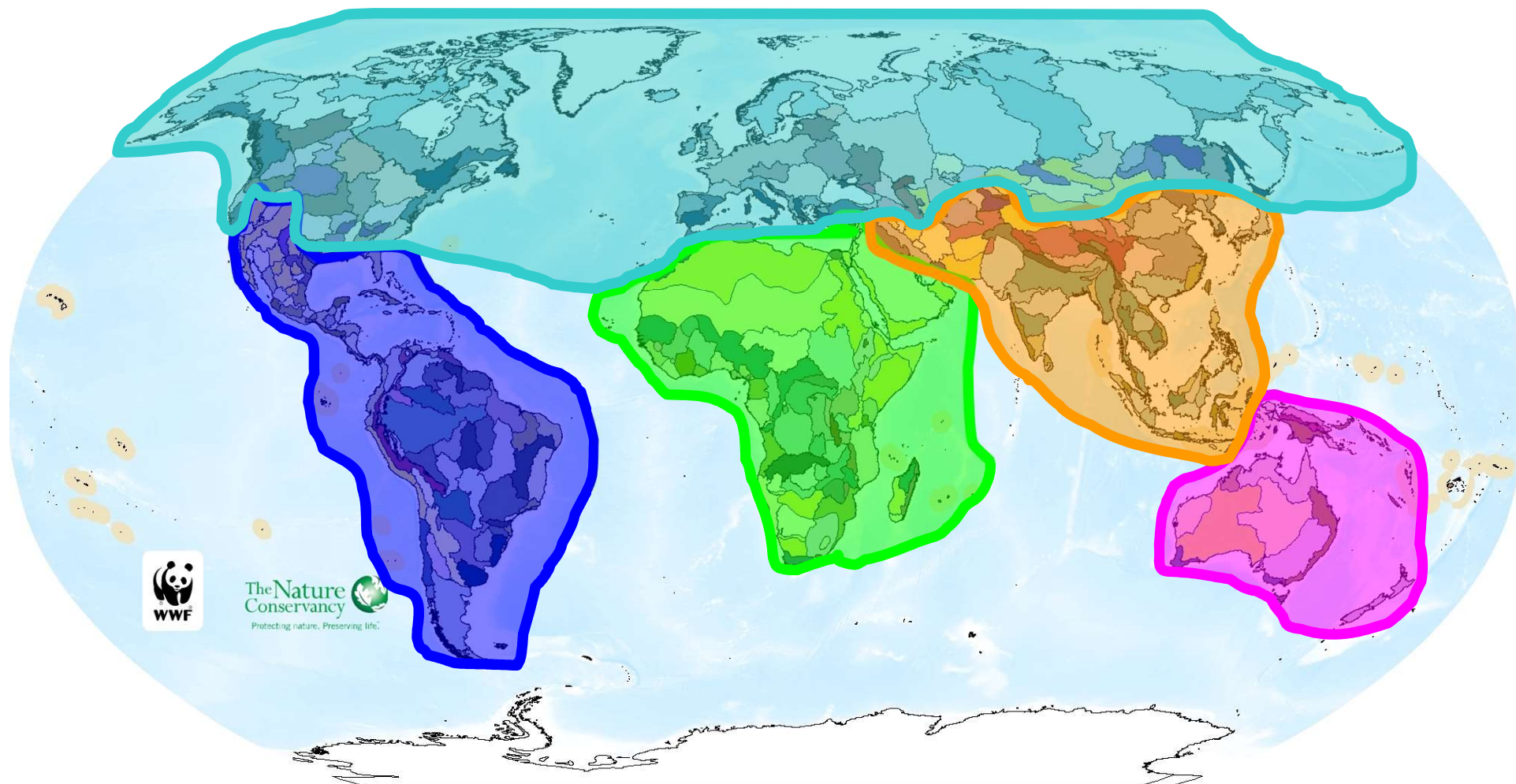

V současnosti platné členění – používané pro potřeby ochrany přírody
Olson et al. 2001 – 867 jednotek

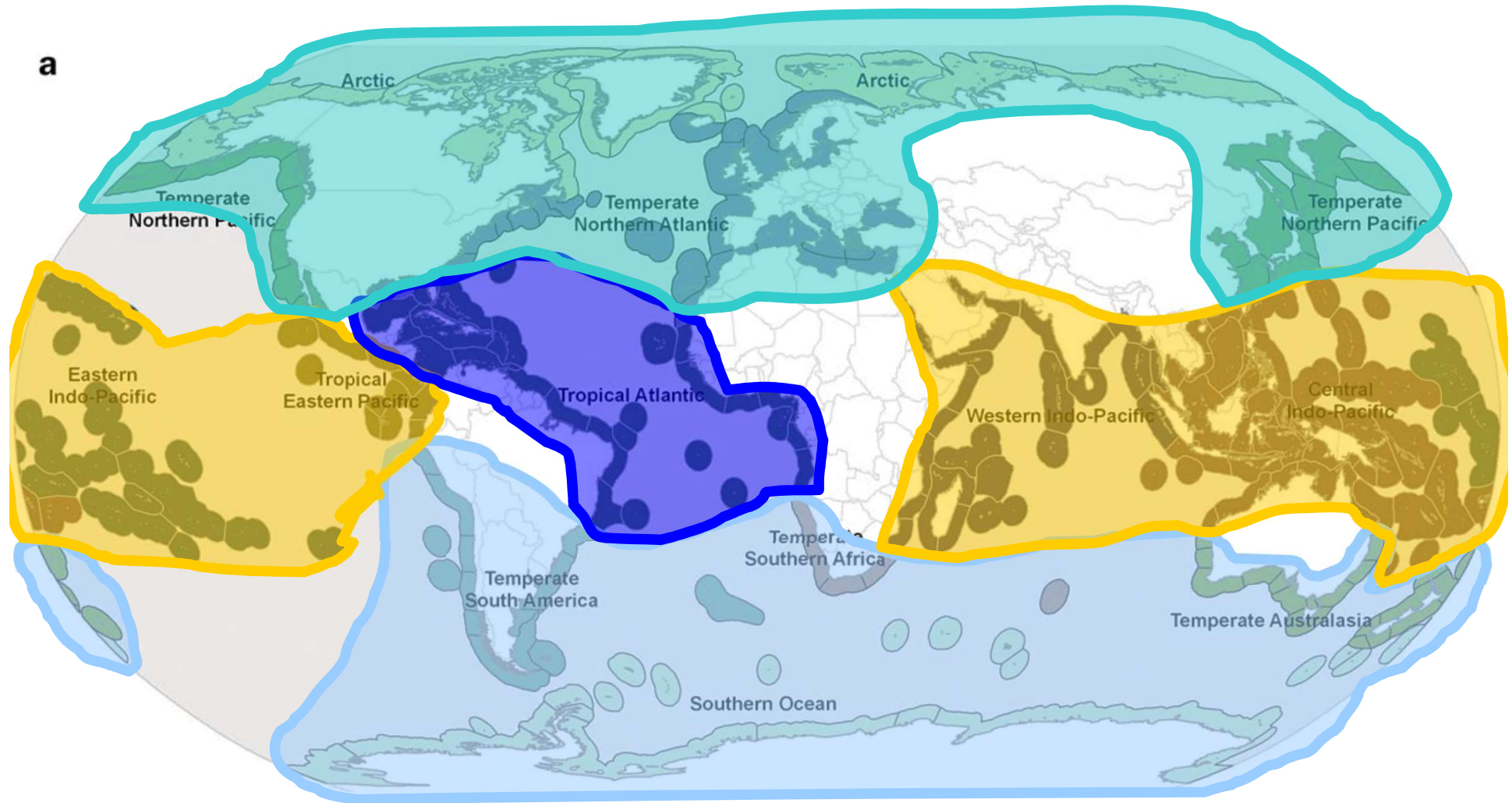

Sladkovodní ekoregiony

V podstatě povodí s ohledem na výšku toku (rybí pásma)
Moc neodpovídá terestrickým oblastem

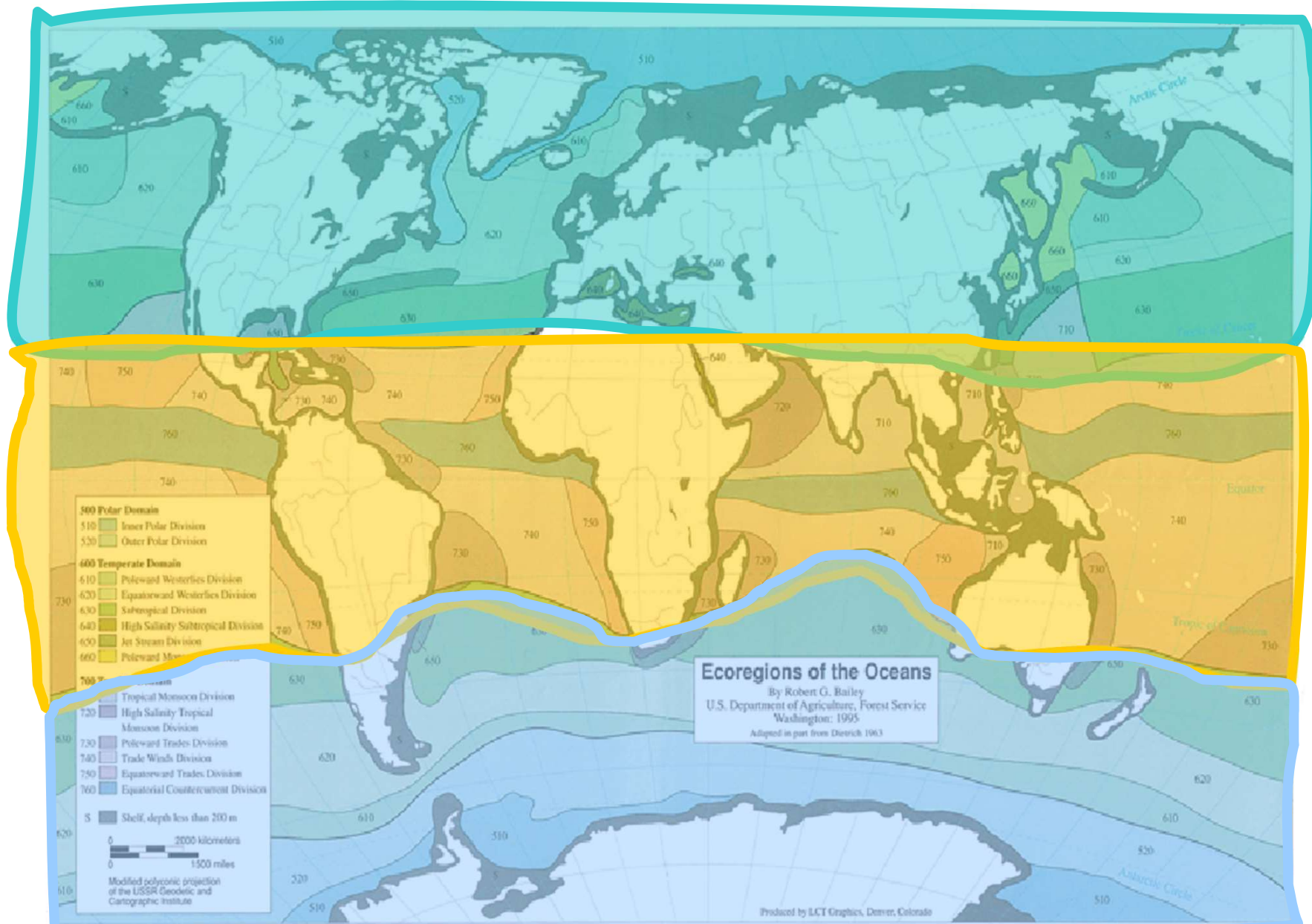
Litorální marinní ekoregiony

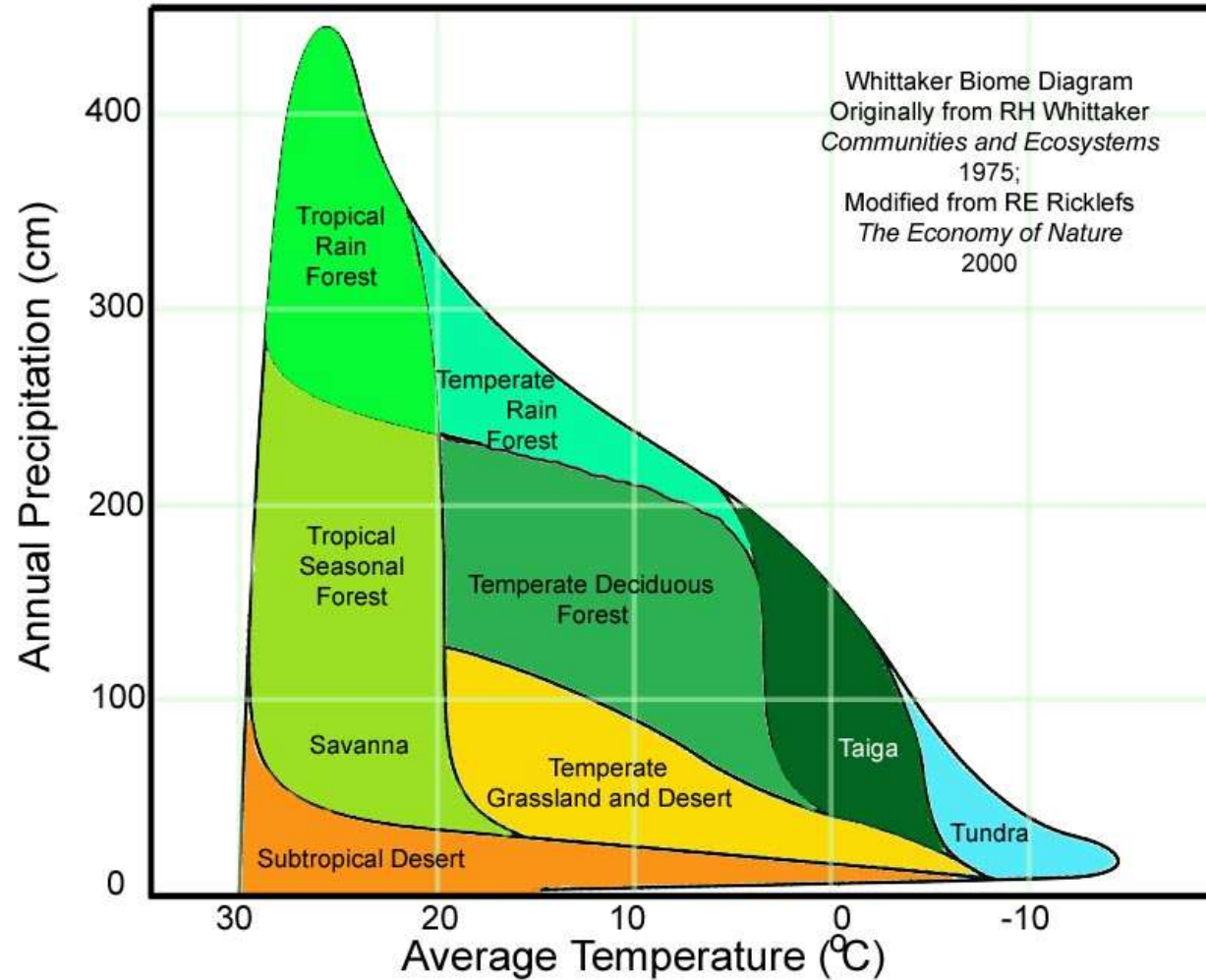
Velice neodpovídá terestrickým oblastem

Oceánické marinní ekoregiony

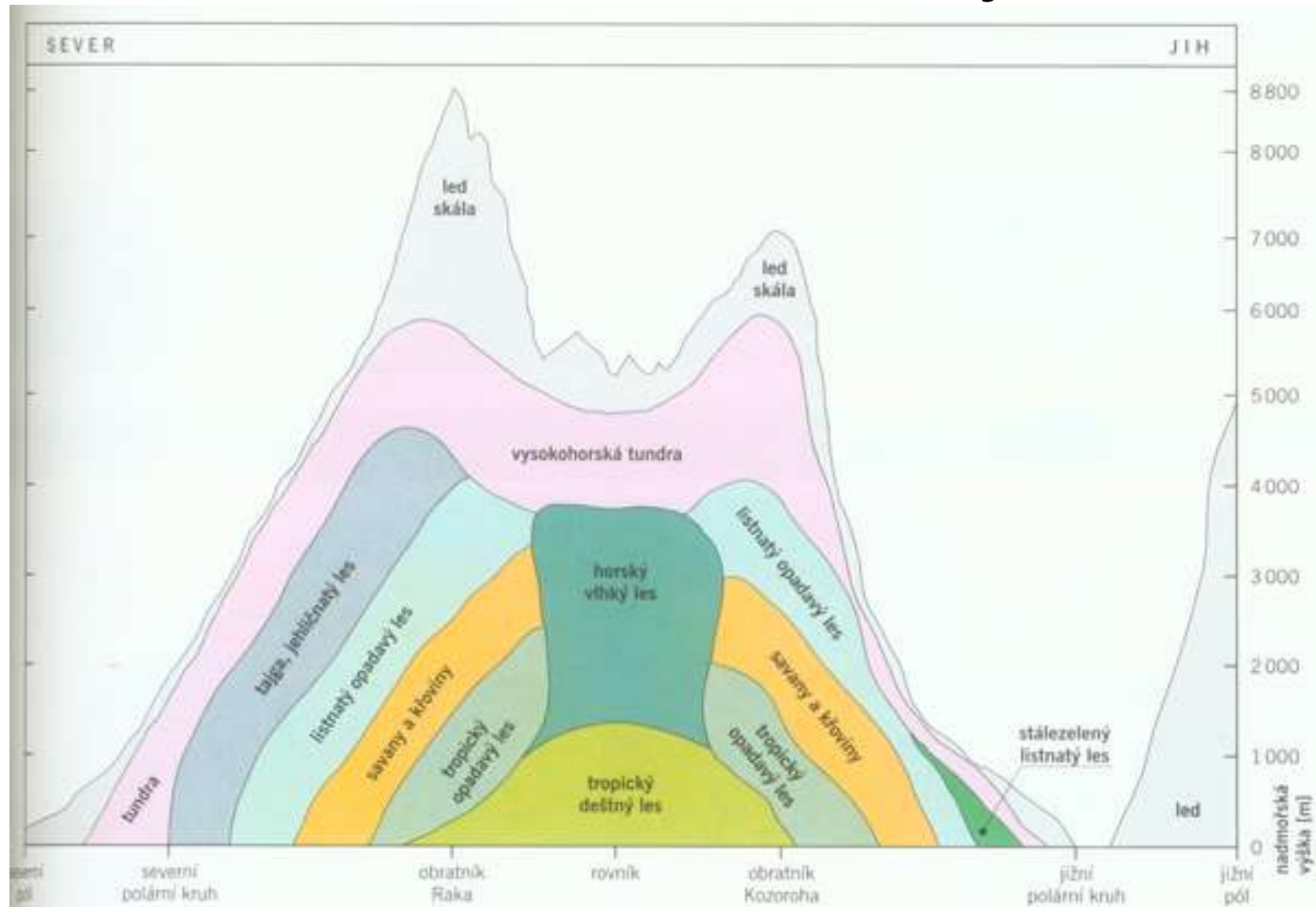

Terestrické biomy

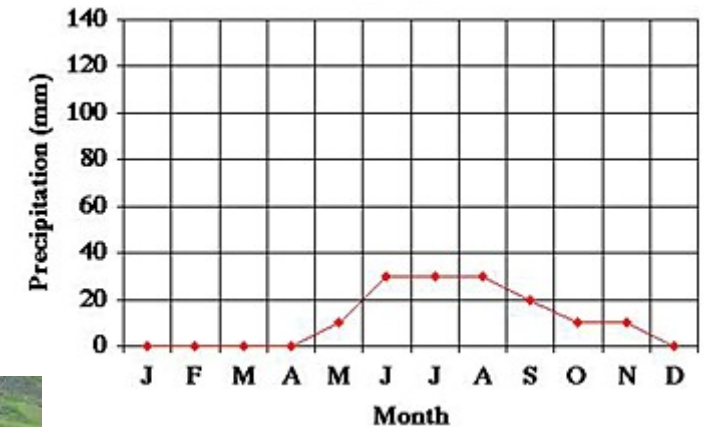

Terestrické biomy

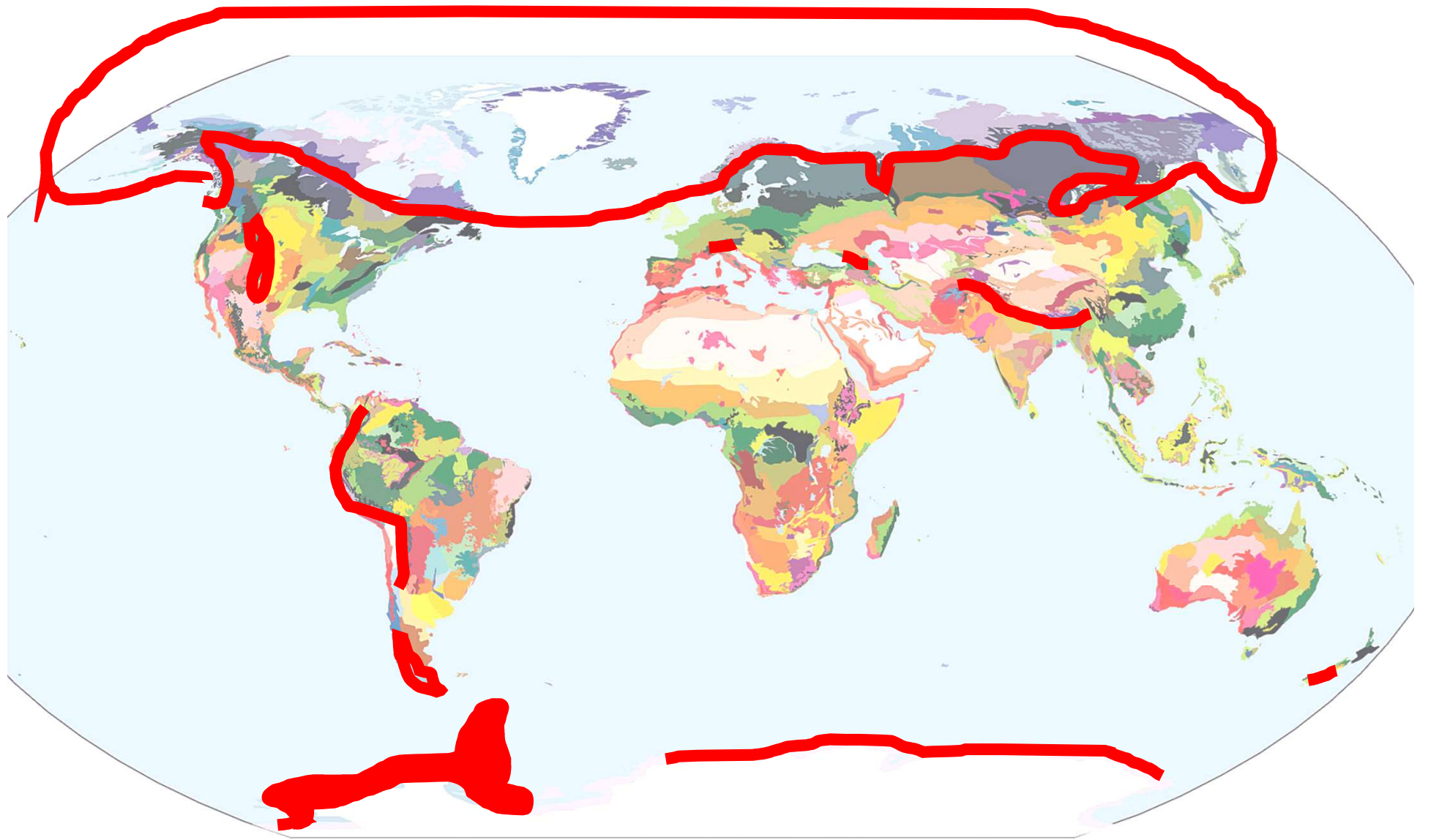

Tundra

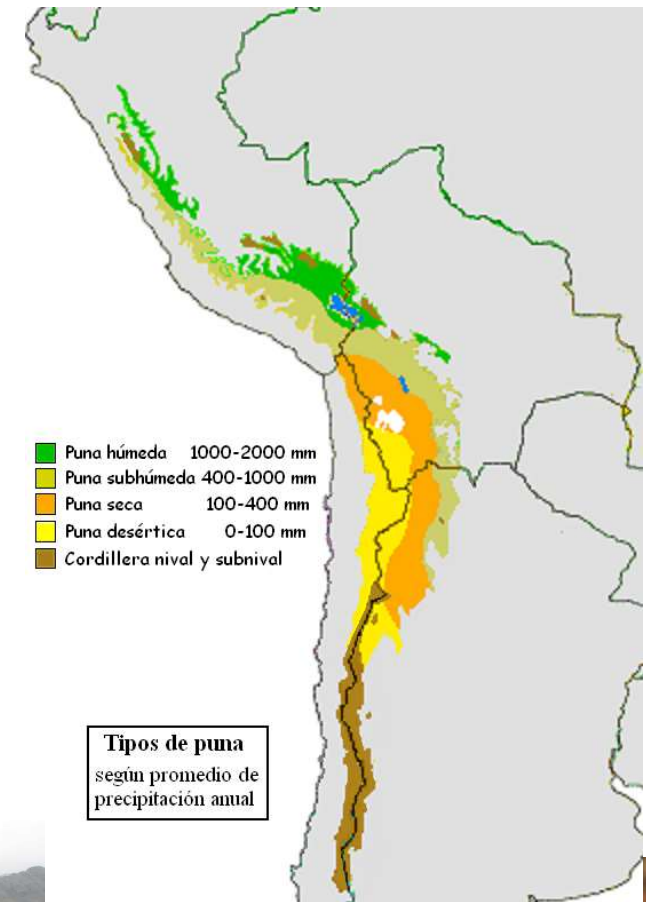
- Permafrost
  - Povrch taje – jediná voda v krajině
- Krátká sezona
  - severní polokoule nápadně teplejší
  - Celodenní světlo
- Slabé srážky (sněhové)
- Silné větry
- Izolované horské tundry
- Antropogenní vřesoviště

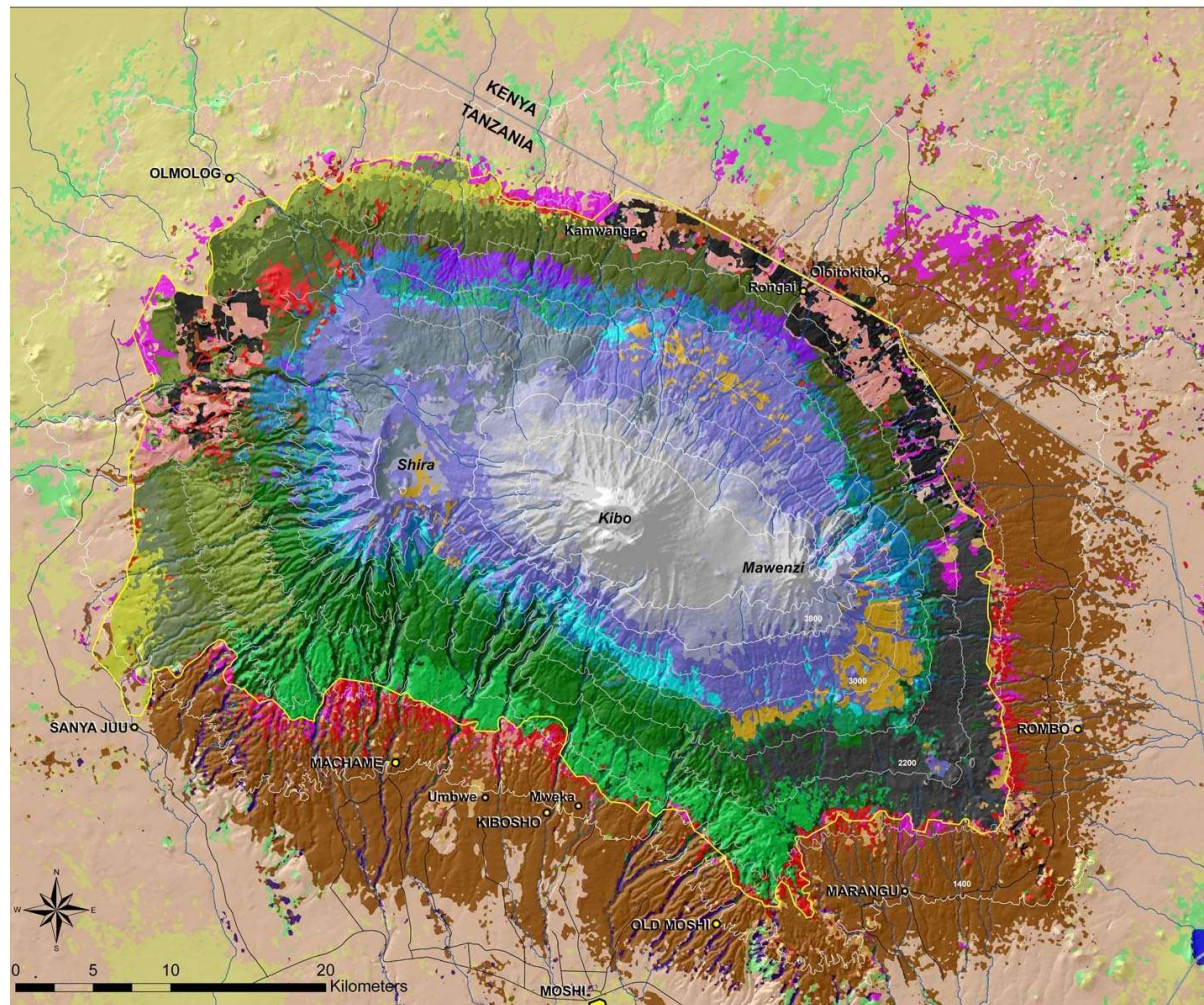

- Vegetace nízká, bez keřového a stromového patra
- převládají Ericales a trávny
- Tropy
  - Andy – Puna-Paramo

- Tropy
  - Afrika – Kilimanjaro, Bale Mts.

Legend

Cultivated areas

- agriculture (maize, sunflower, wheat)
- Chagga homegardens (banana, coffee)
- colline savanna grassland
- submontane and lower montane grassland
- fields overgrown with bush

Indigenous forests

- colline savanna forest
- submontane Croton-Calodendrum forest
- Olea africana regeneration after fire in (sub)montane Croton/Cassipourea forest
- lower montane Cassipourea forest on the western slopes
- lower montane Cassipourea forest on the western and northern slopes
- middle montane Cassipourea forest
- upper montane Juniperus forest
- lower montane Ocotea forest
- middle and upper montane Ocotea forest
- potential montane Ocotea forest (Ocotea stands over-exploited)
- upper montane Podocarpus forest
- upper montane Hagenia forest
- upper montane Erica excelsa forest
- colline and submontane riverine forest
- lower montane gorge and riverine forest
- montane riverine forest
- clearings, forest regeneration

Forest plantations

- Forest plantations (pine, cypress)
- Shamba system (potatoes, carrots, cabbages)

Alpine zone

- subalpine (tussock) grassland
- subalpine Erica bush
- regeneration of subalpine Erica bush after fire
- alpine Helichrysum vegetation
- Bare rocks and sparse (less than 5% cover) vegetation
- glaciers and snow

Other ground cover

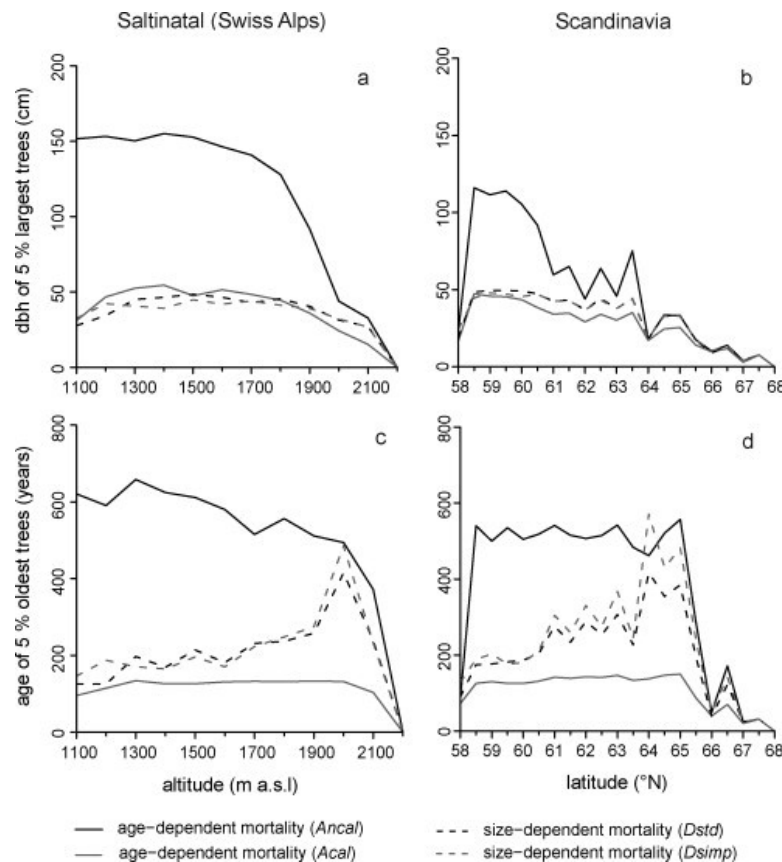
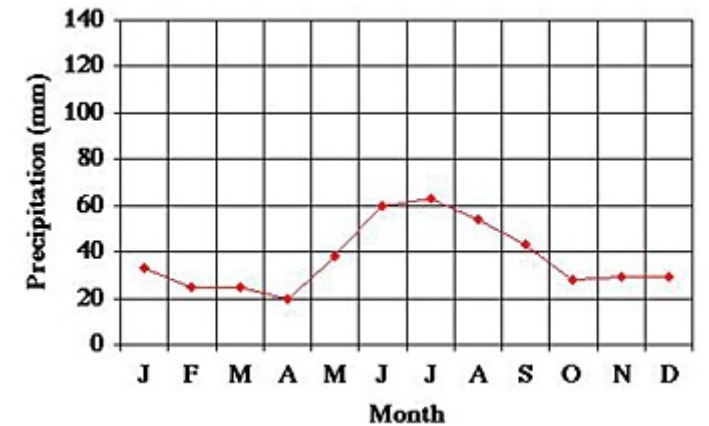
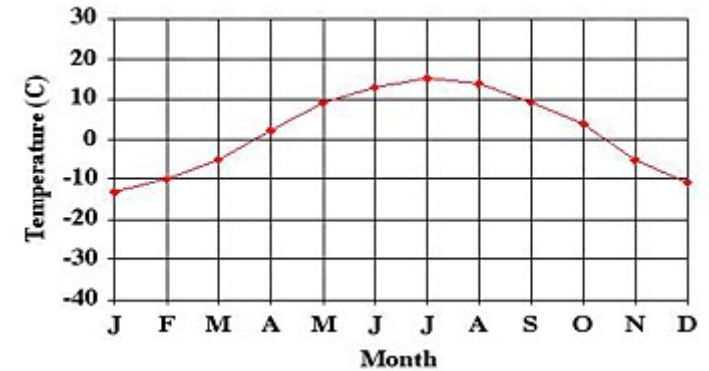
- Lakes

- Protected areas boundaries (National Park and Forest Reserve)
- International boundaries
- Roads
- Rivers

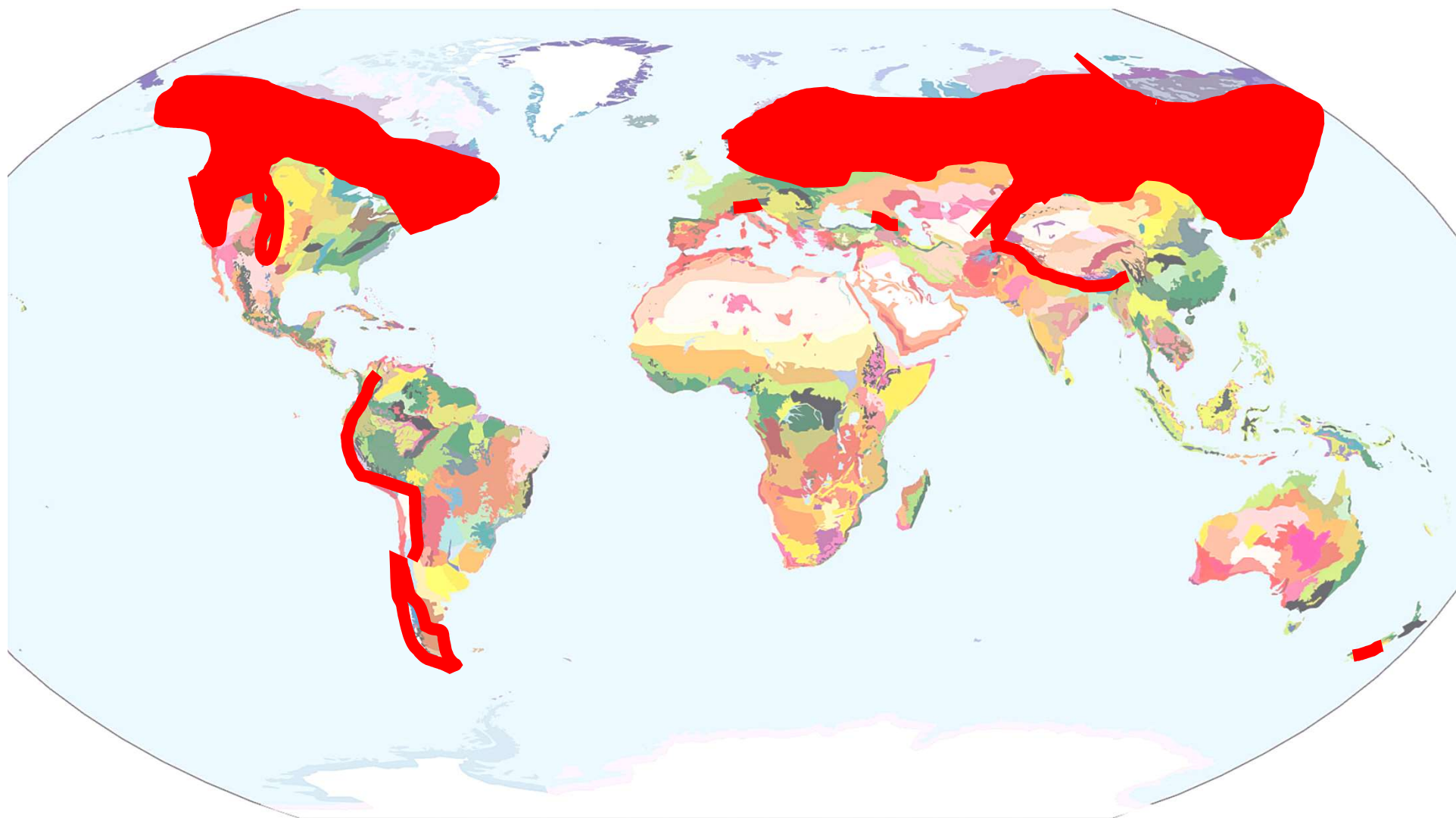
Data sources:
 - Landsat ETM 7 images taken on 29 January and 21 February 2000.
 - Supervised classification (fuzzy model) based on the six 30 metres bands (1,2,3,4,5,7) and 1,400 training sites.

Boreální a montánní jehličnaté lesy

- Kyselé a chudé půdy (podmáčené)
- Více srážek než v tundře, ale pořád málo
- Alpínské oblasti

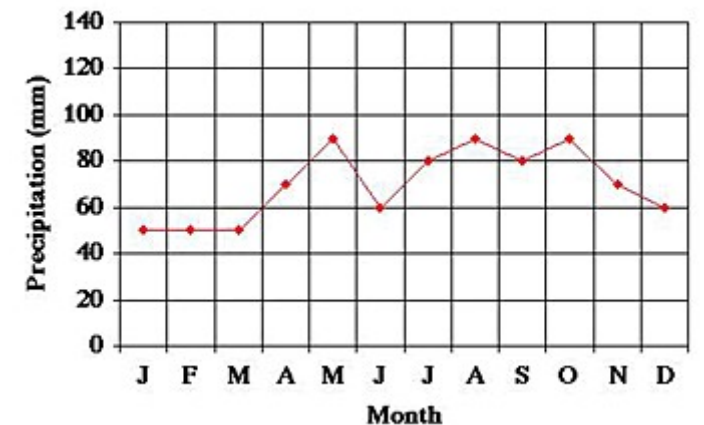
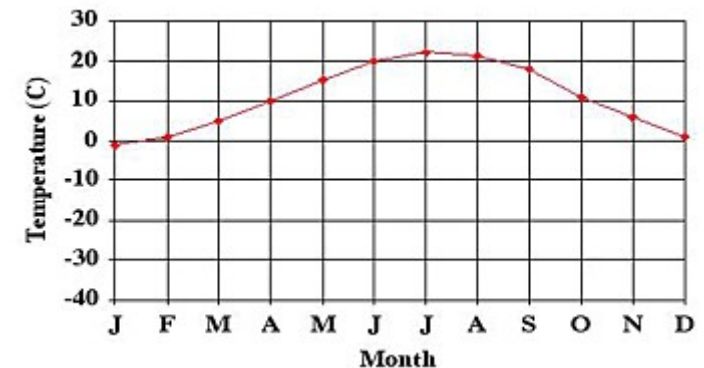

- Na severu *Abies*, *Larix*, *Picea*, *Pinus*
- Na jihu *Araucaria*, *Dacrycarpus*, *Podocarpus*

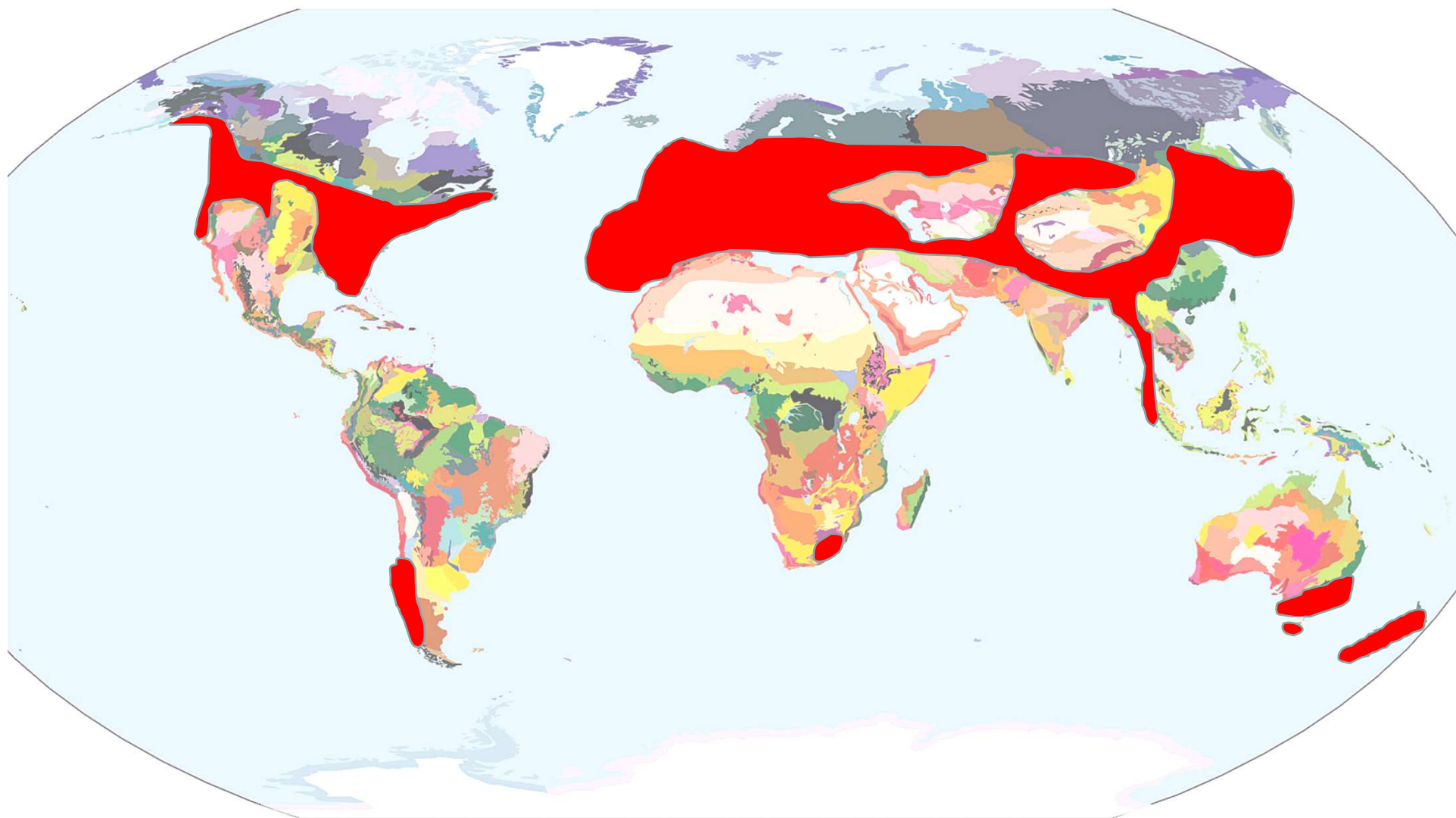

Smíšené a listnaté temperátní lesy

- Kyselé až zásadité půdy (nepromrzající), humus, opadanka
- Dostatek srážek především v létě
  - často charakter deštného lesa
  - často bažinné
- Čtyři roční období
- Velký tlak lidí v Z a J Evropě prakticky vymýceny

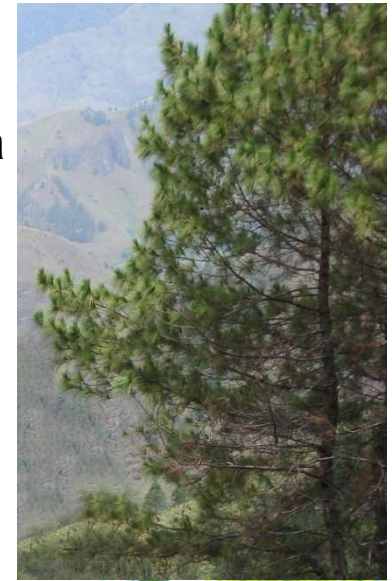

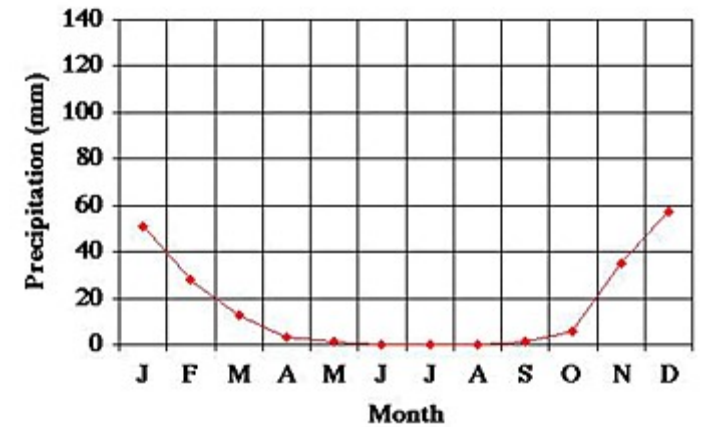
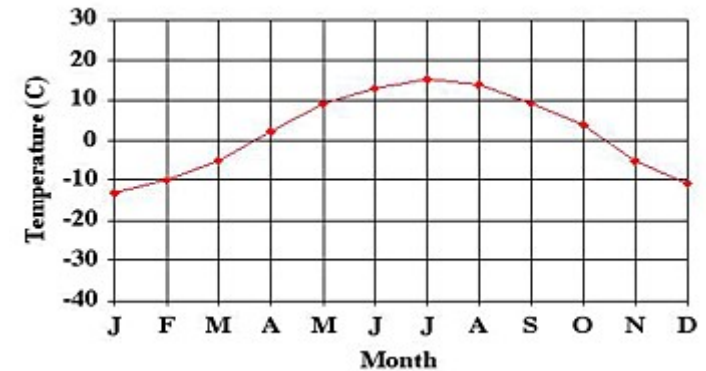

- Kontinentální lesy
  - Fagus, Quercus, Acer, Tilia, Ulmus, Taxodium, Metasequoia
- Mediteránní deštné lesy
  - Ocotea, Laurus, Persea, Apollonias
- Tropické horské deštné lesy
  - Pinus, Podocarpus
- Jižní polokoule
  - Nothofagus, bambus, stromové kapradiny

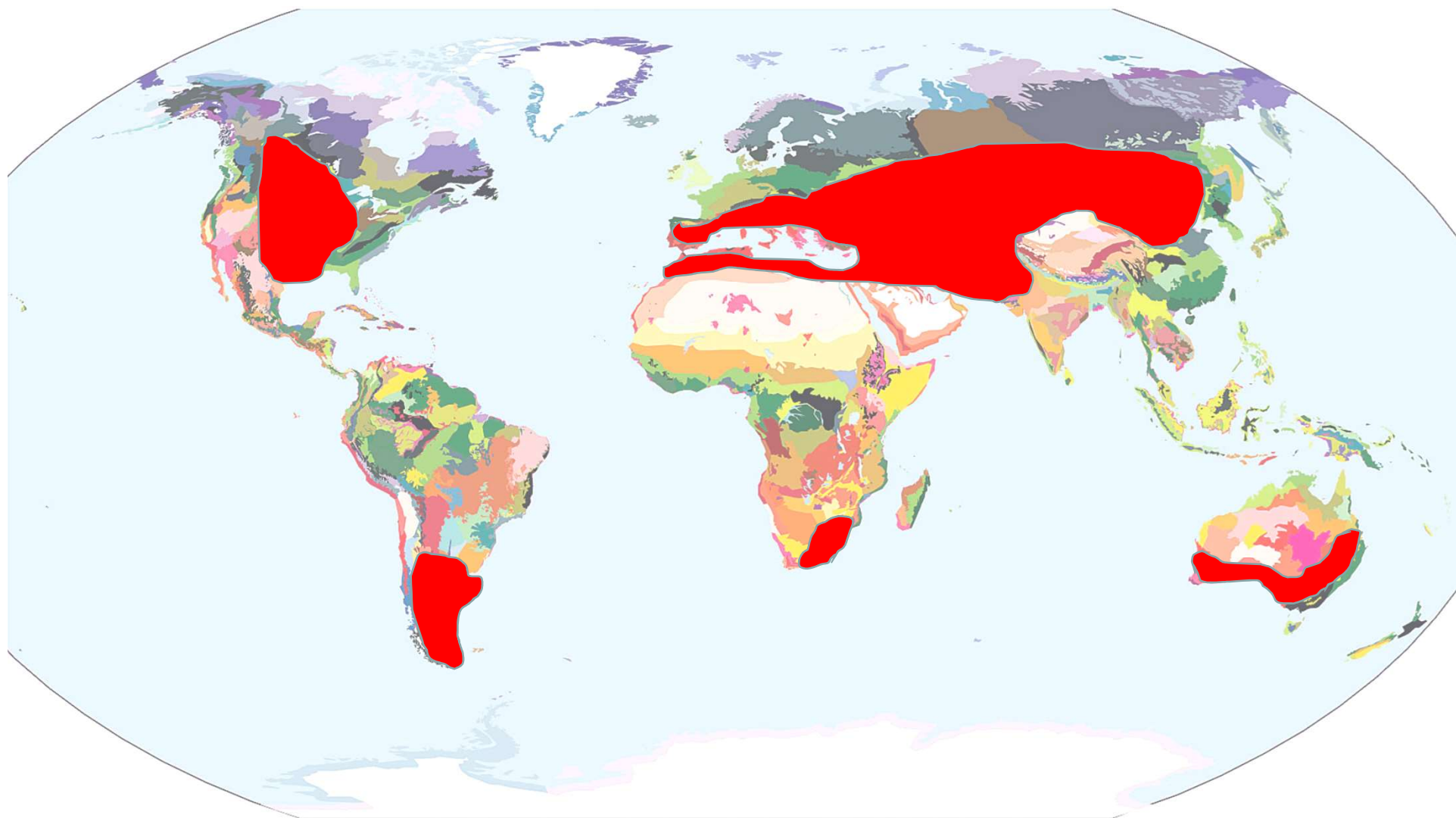

Temperátní stepi

- Černozem - písčito-hlinité půdy
- Minimum srážek
- Bezlesí
- V Evropě a Americe výrazně pozměněny
- Sekundárně vytvořeny zemědělstvím

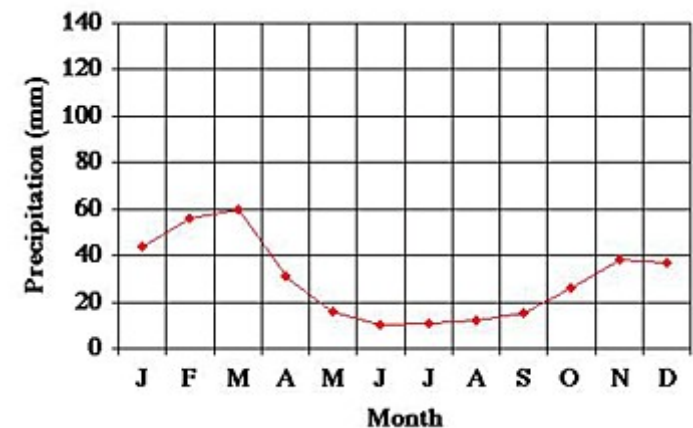
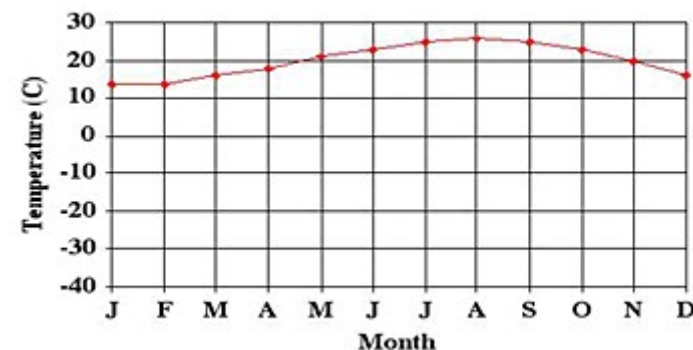

- Severní polokoule
  - Calluna a Rosa, Artemisia, Chaenopodiaceae, Poacea, Tamariscus, Haloxylon
- Jižní polokoule
  - Pampa – Stipa, Dračí hory – Monoymbium, Cymbopogon, Austrálie - Spinifex

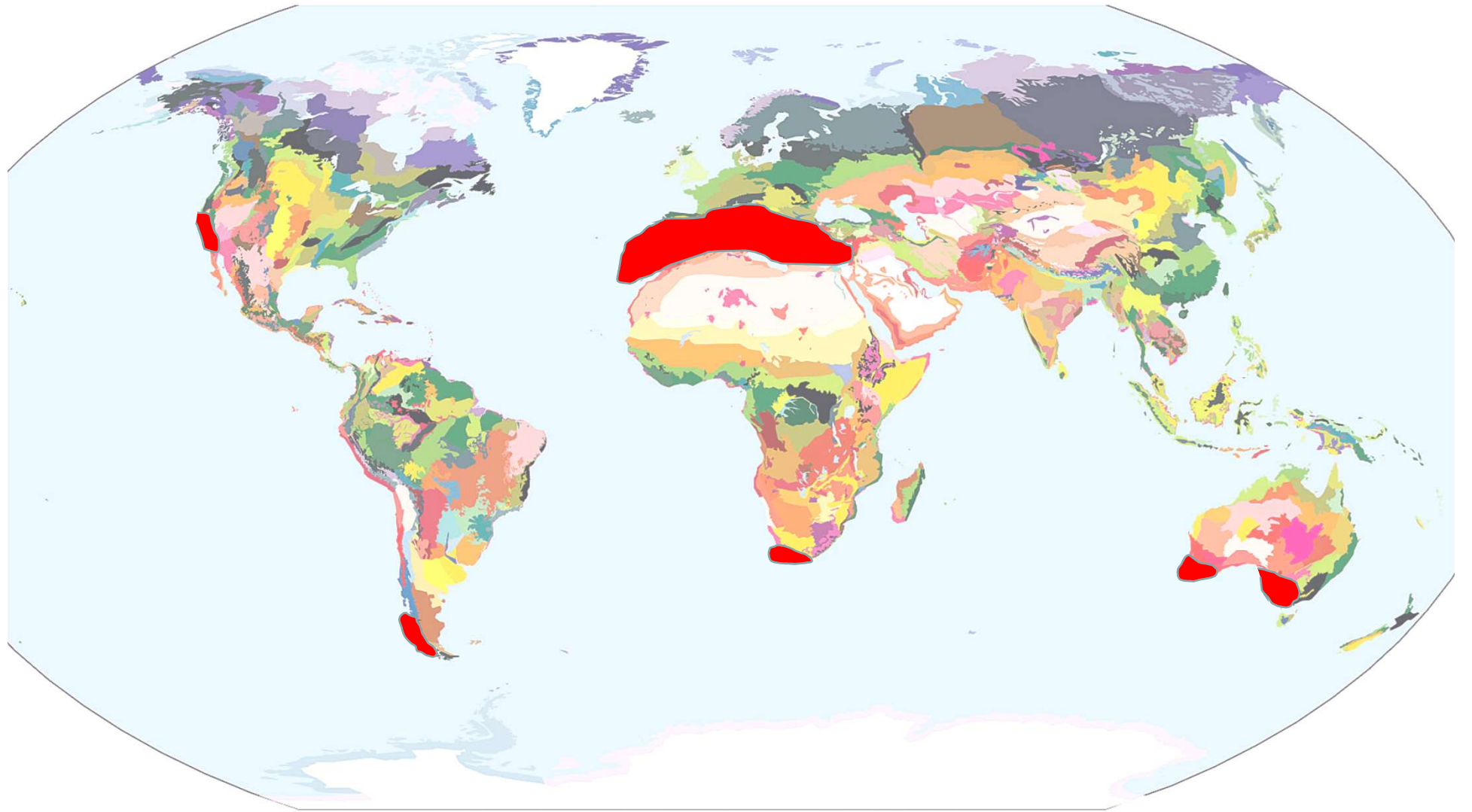

Sklerofylní vegetace

- Zásadité chudší půdy, jen v místech sopečné činnosti a v deltách tmavší a úrodnější
- Hodně srážek, hlavně v zimě
  - na návětrných (západních) okrajích kontinentů
- Teploty neklesají pod 13 °C
- Horká léta – tvrdolistá vegetace
- často udržována disturbancemi
  - pastva, oheň
- velký vliv člověka v Mediteránu

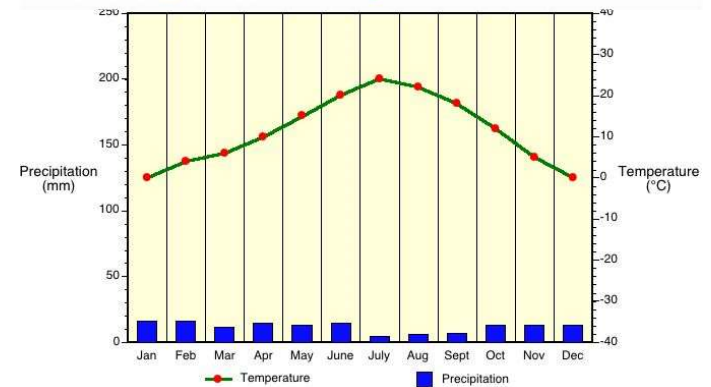
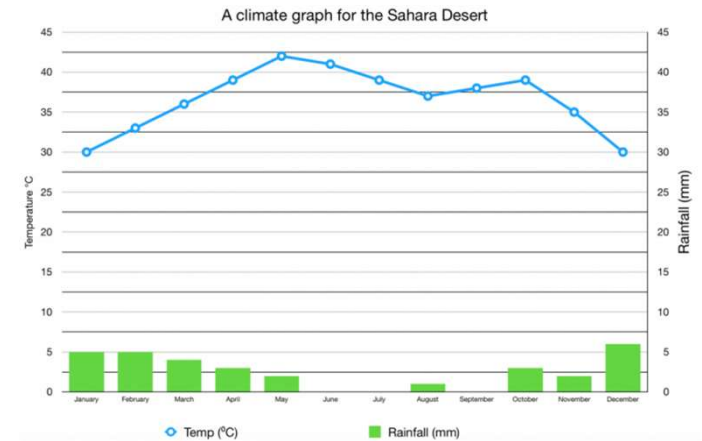

- Makchie
  - Pistacia, Rosmarinus, Cistus, Erica arborea, Ruscus aculeatus
- Garrigue
  - Buxus, Quercus coccifera
- Chapparal – S Amerika
  - Quercus, Arctostaphylos
- Matorral – Chile
  - Cryptocarya, Jubaea
- Mulga - Austrálie
  - Eucalyptus, Acacia, Proteaceae
- Fynbos - Kapsko
  - Proteaceae, Asteraceae, Gladiolus, Iris

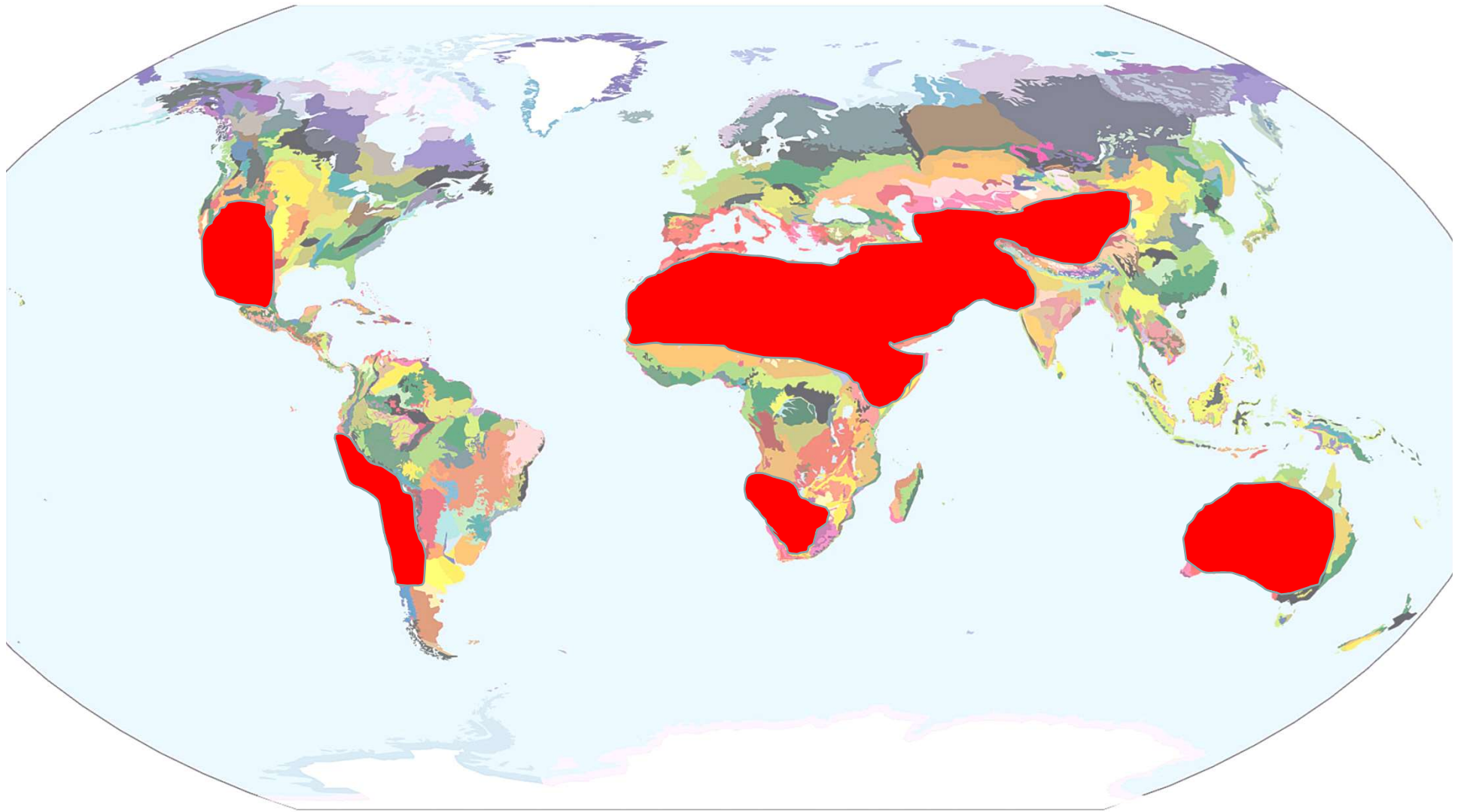

Pouště, polopouště

- Píščito-hlinité půdy, silná eroze, minimum živin
- Erg (duny), sebh (hlína), reg (štěrk), hammada (skály)
- Minimum srážek
- Klima podle altitudy a latitudy
- Malé zásahy člověka, klima
- Rozšiřovány odlesňováním

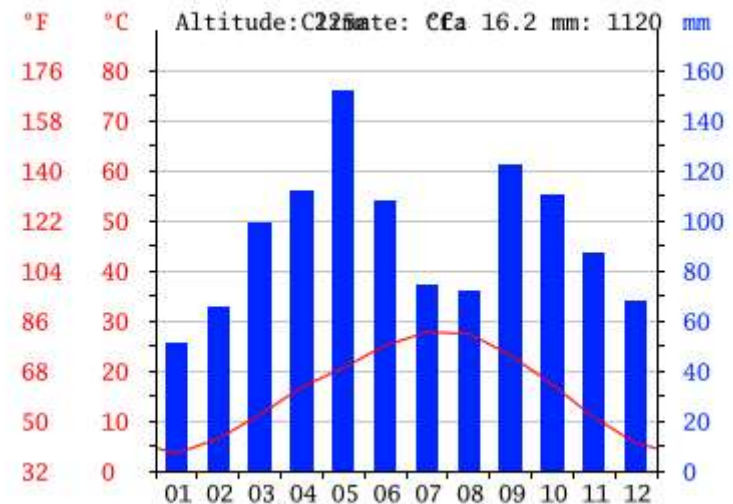
- vegetace chudá
  - Tamariscus, Acacia,
  - Cactaceae x Euphorbiaceae
  - trávy
  - Arecaceae
  - Asparagaceae

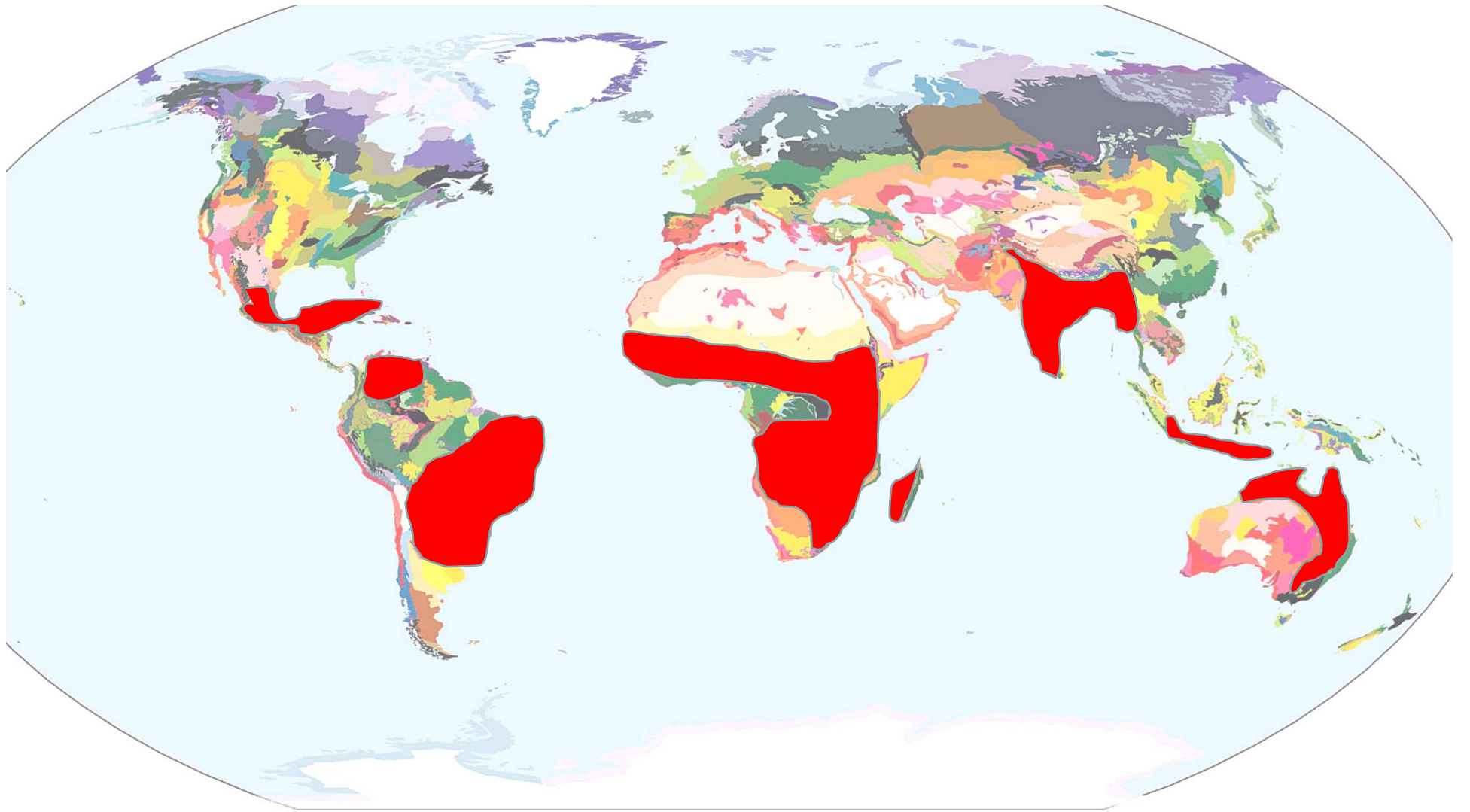

Tropické grasslandy, savany, galeriové lesy

- chudé půdy
- bohaté, ale sezónní srážky, vysoké teploty
- disturbance brání vytvoření keřového a stromového patra
  - velký tlak býložravců
  - požáry
  - záplavy
- zemědělsky málo užívané, spíše pastva – konkurence přirozeným herbivorům
- sekundárně se vytváří na místech zničených deštných lesů

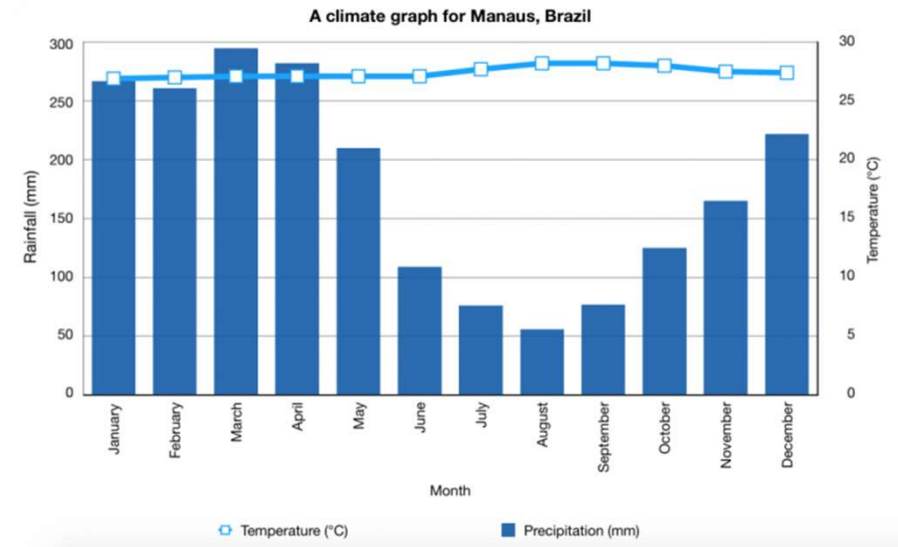

- vegetace závisí na míře disturbancí, často sezónní, opadavá
- stromy a tráva

- Llanos – Venezuela
  - Croton, Lonchocarpus, Samanea, Trachypogon
- Cerrado – Brazílie
  - 800 druhů stromů, hlavně bobovité a palmy
- Súdánská savana
  - Combretaceae, Caesalpiniaceae, Andropogon
- Miombo-Zambijská savana
  - Brachystegia
- Austrálie
  - Acacia, Eucalyptus

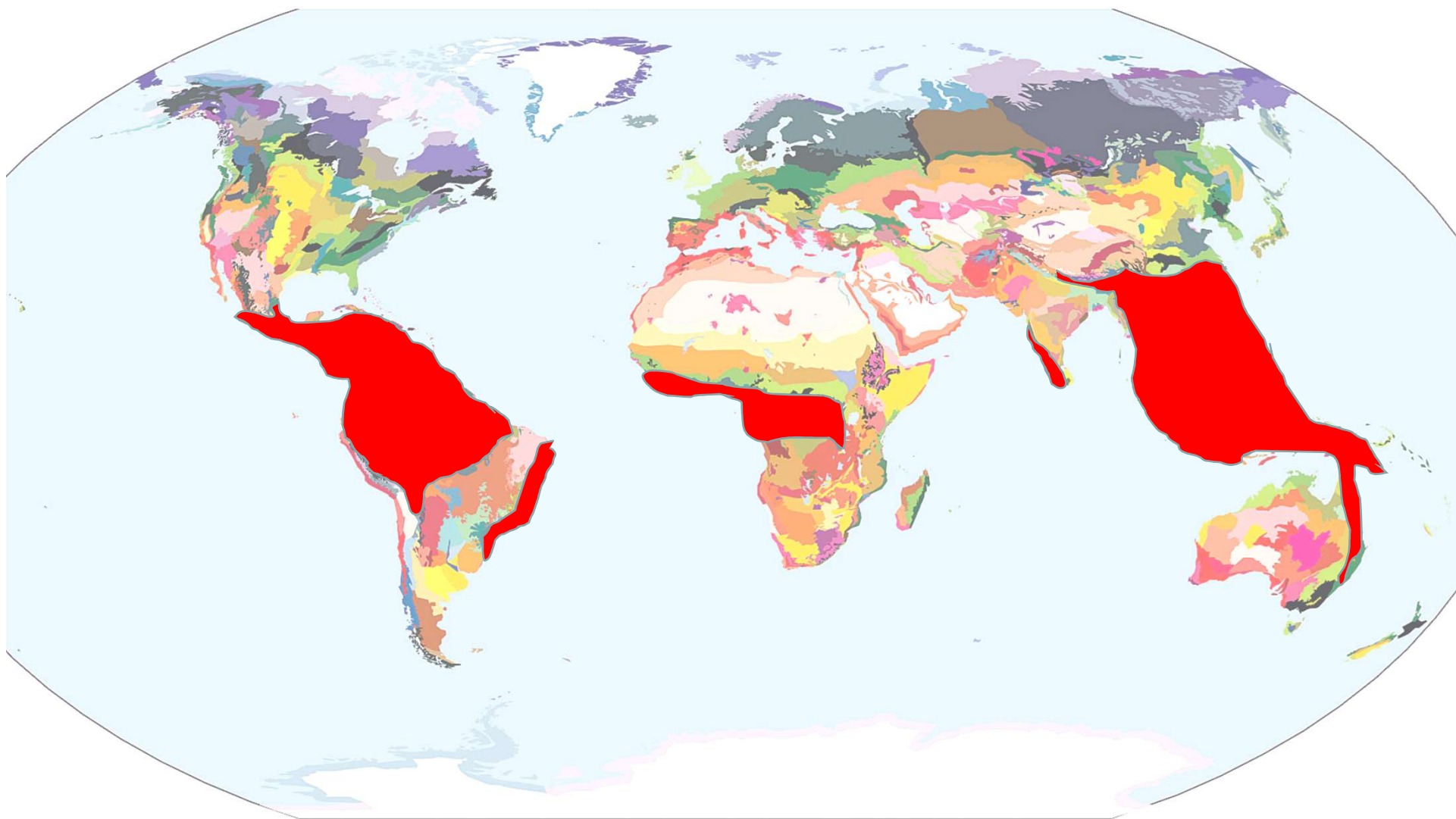

Tropické lesy

- chudé půdy
- bohaté, permanentní srážky
  - můžou mít sezonalitu
- často sezónně podmáčené
- zemědělsky málo užívané
- klučení
- těžba dřeva
- sekundární porosty

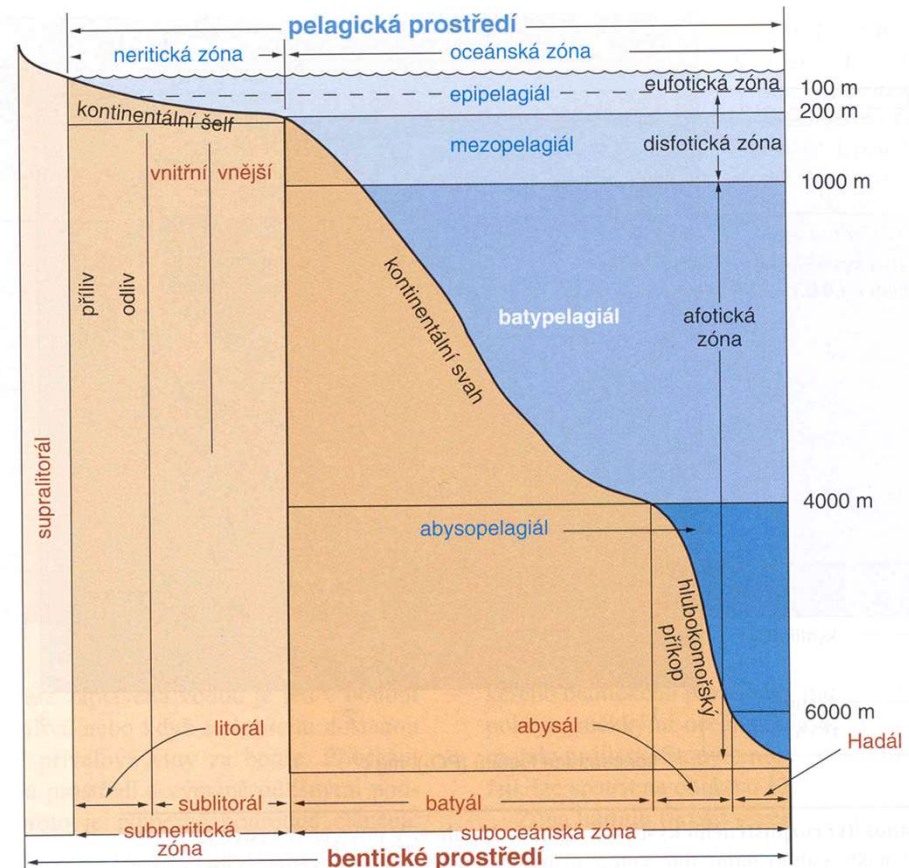
- velmi bohaté stromové patro, mezikontinentálně podobná skladba
- Cecropia, Ceiba, Swietenia
- Koompasia, Dipterocarpus
- Ficus, Alstonia

Mořské biomy

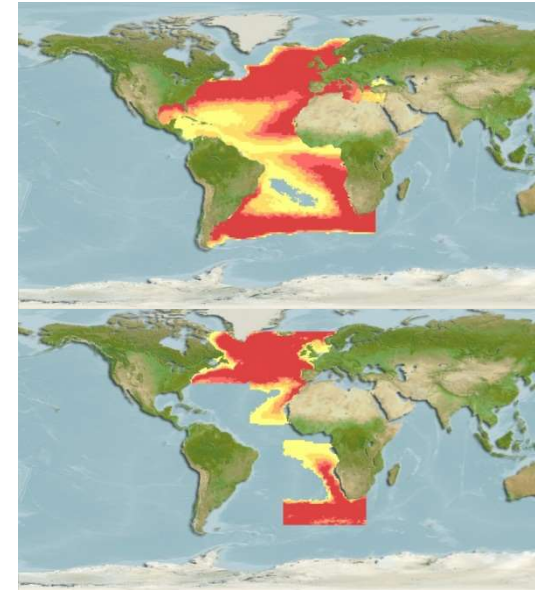
- (Sub)litorál – 78% druhů ryb
- Epipelagiál – 2,3% druhů ryb
- Meso-Bathypelagiál – 9,8% druhů ryb
- Benthos – 9,9% druhů ryb
- Šelf – 7 % povrchu
- Svah – 18 % povrchu
- Abysál – 72 % povrchu
- Hadál - 3 % povrchu

Obr. 12-19 Členění oceánu: zóny v pelagickém a bentickém prostředí. Pelagické prostředí je vyznačeno modře, bentické hnědě. Jak pelagické, tak bentické zóny jsou členěny zejména podle hloubky, vzdálenost od pobřeží nebývá podstatná. Oblasti mořského dna a zóny definované na základě pronikání světla jsou označeny černými nápisy.

Ne-litorál

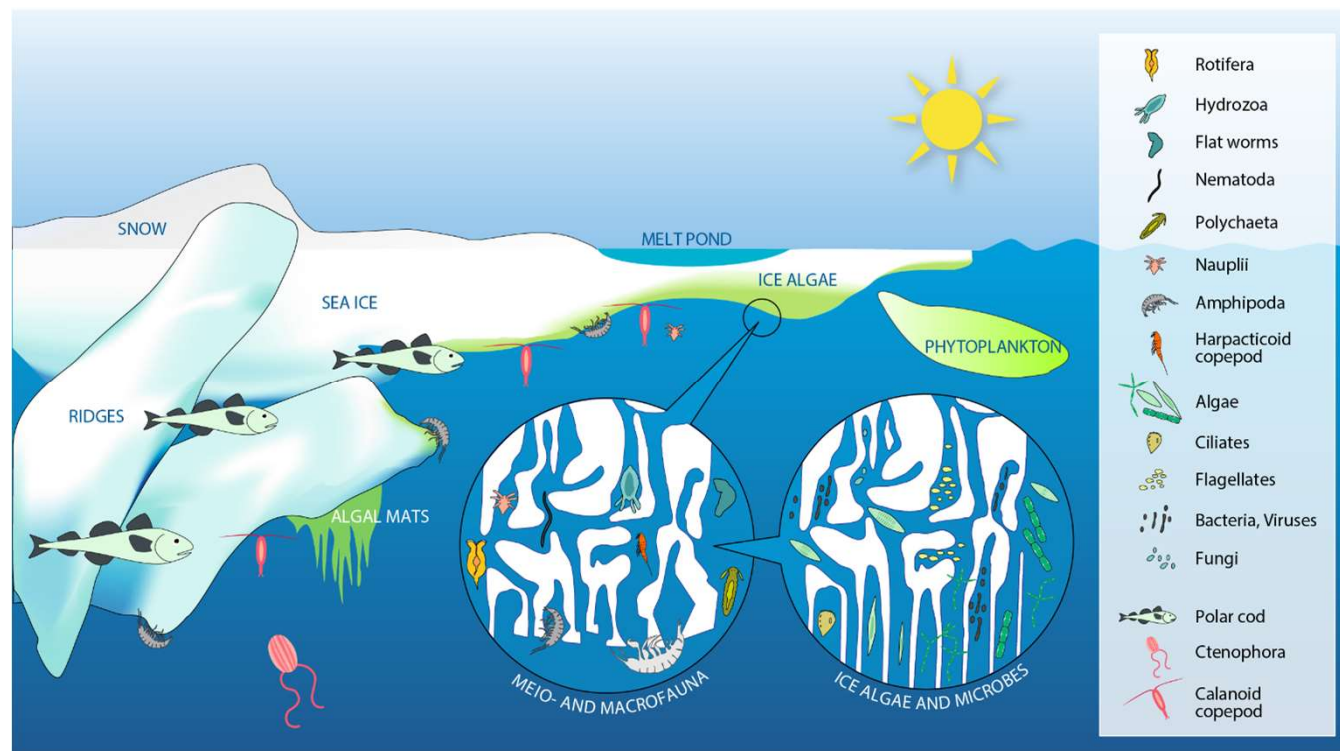
- Epipelagiál
  - Cirkumglobální areály (panmixie)
- Meso-Bathypelagiál
  - Také velké areály, ale definovány spíš vertikálně
  - Ovlivněny nejen hloubkou, ale i teplotou
    - Středozevní moře má větší promíchávání vody – chybí chladnomilné druhy, + mělké ústí
- Benthos
  - Méně kosmopolitní
- Demersál/Bentopelagiál
  - do 5m nad dnem
- Pseudoceánické druhy
  - mesopelagické druhy vyskytující se pouze v kontaktu s podmořskými horami, ponořenými ostrovy a kontinentálním šelfem

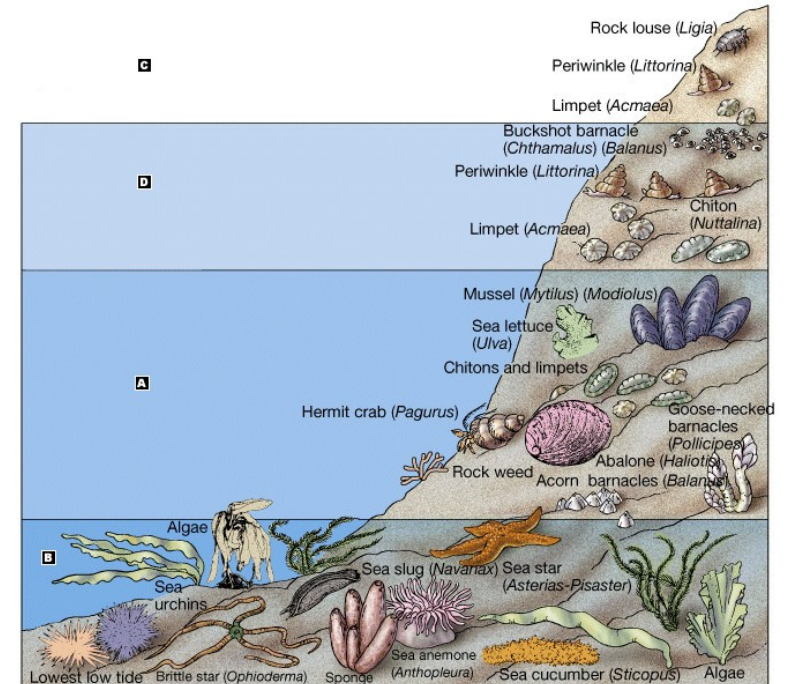
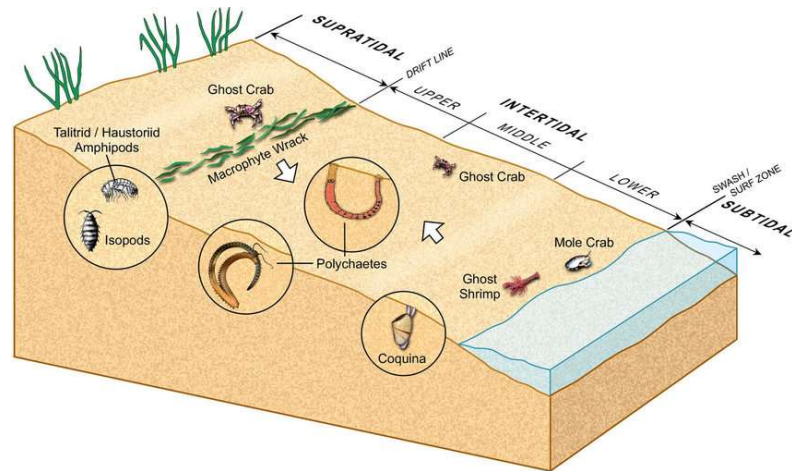
Litorál I – pobřežní zóna

- Záleží na podloží
– Ledovce

Litorál II – pobřežní zóna

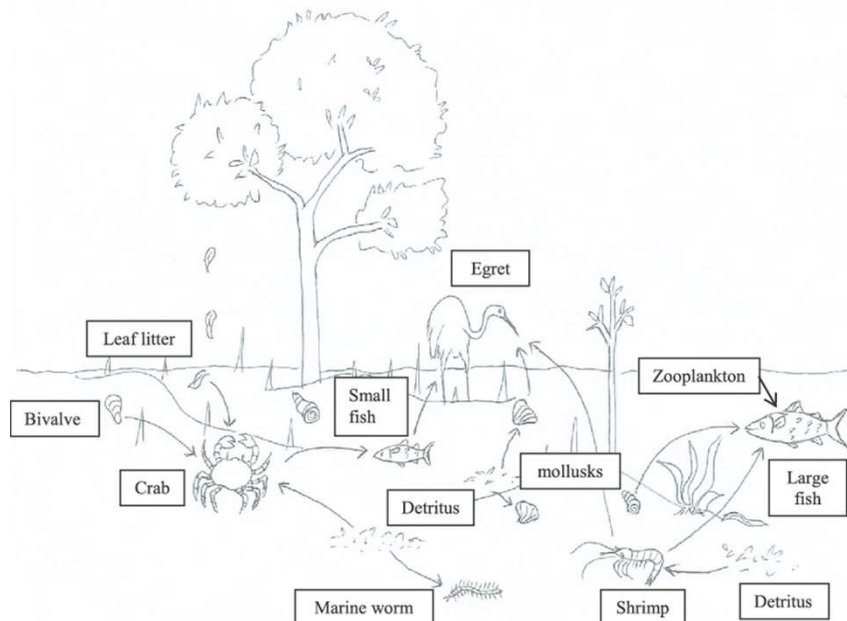
- Záleží na podloží
  - Ledovce
  - Písečné lavice
  - Skály
    - Intertidal zone

Litorál III – pobřežní zóna

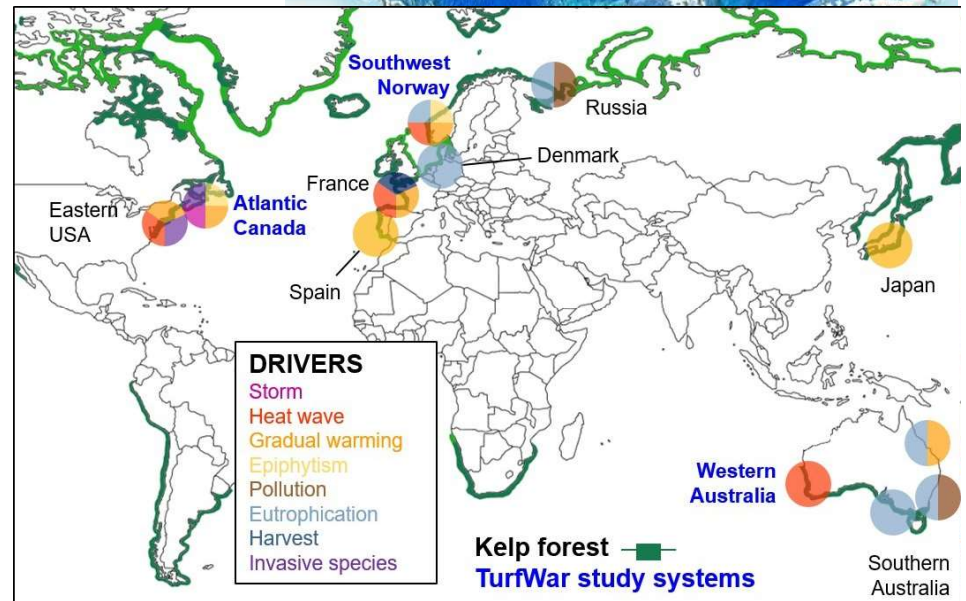
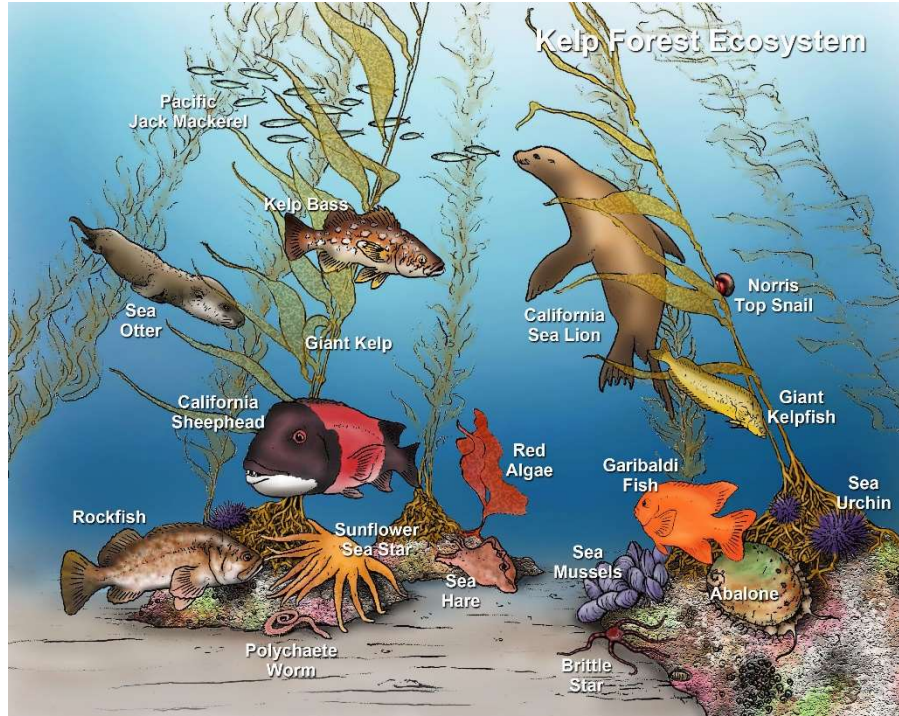
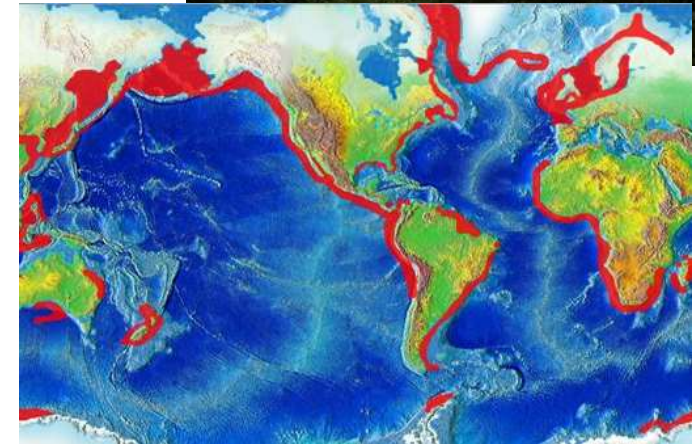
- Záleží na podloží
  - Ledovce
  - Písečné lavice
  - Skály
- Mangrove
- Braky
  - Delty, jezera

Litorál IV – kelpové lesy

- *Macrocystis*, *Laminaria*, *Ecklonia*, *Lessonia*, *Alaria*, and *Eisenia*
- V místech s velkou úživností a nízkou teplotou vody
- Výšková zonace jako v lese
- Mnoho důvodů k ohrožení

Litorál V – korálové útesy

- nízka úživnosť
- vysoké teploty (20 °C isoterma)
- ale v úzkém rozmezí teplot
- symbióza řasy a žahavce
- často na ostrovech
- pevné podloží (sopečné)
- vybudované podloží z vápence

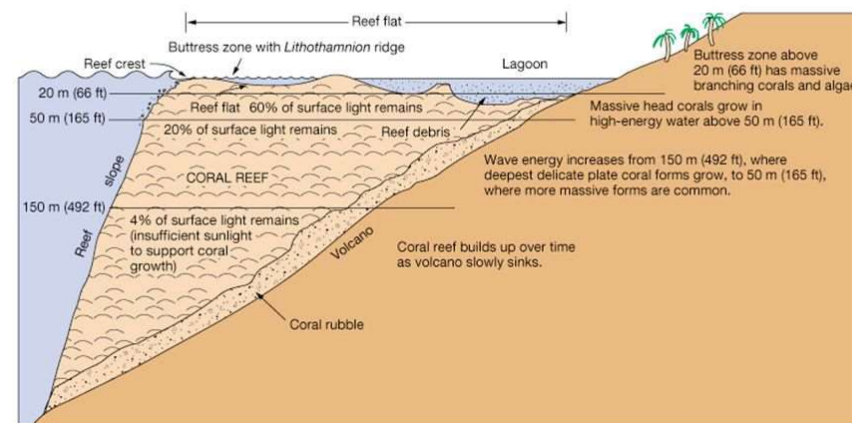
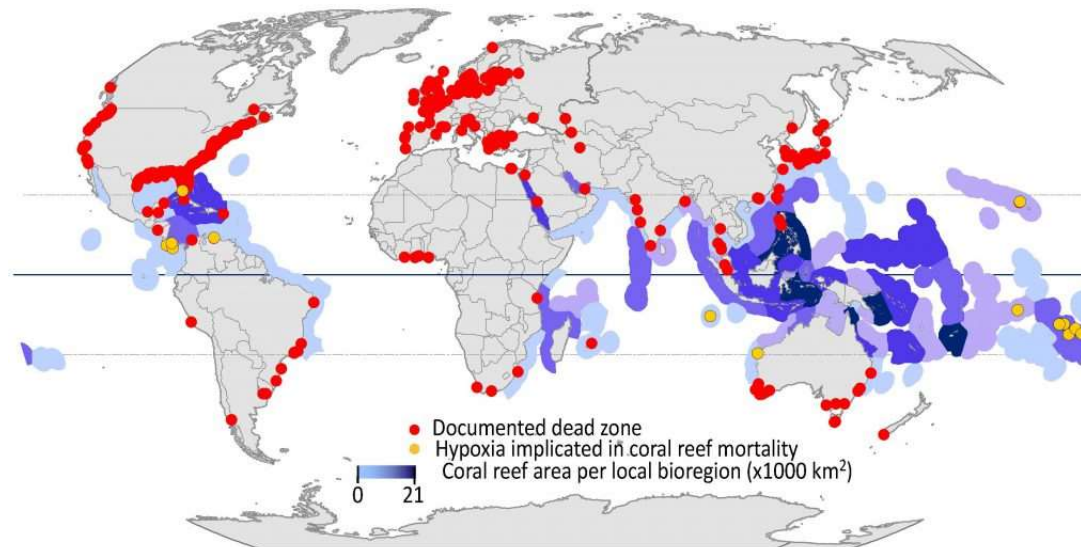
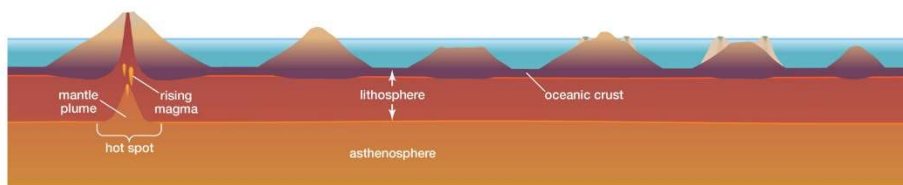
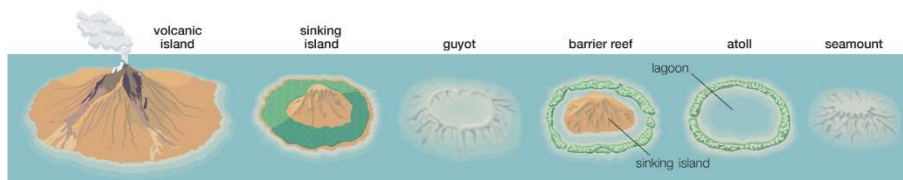

Figure 15-19

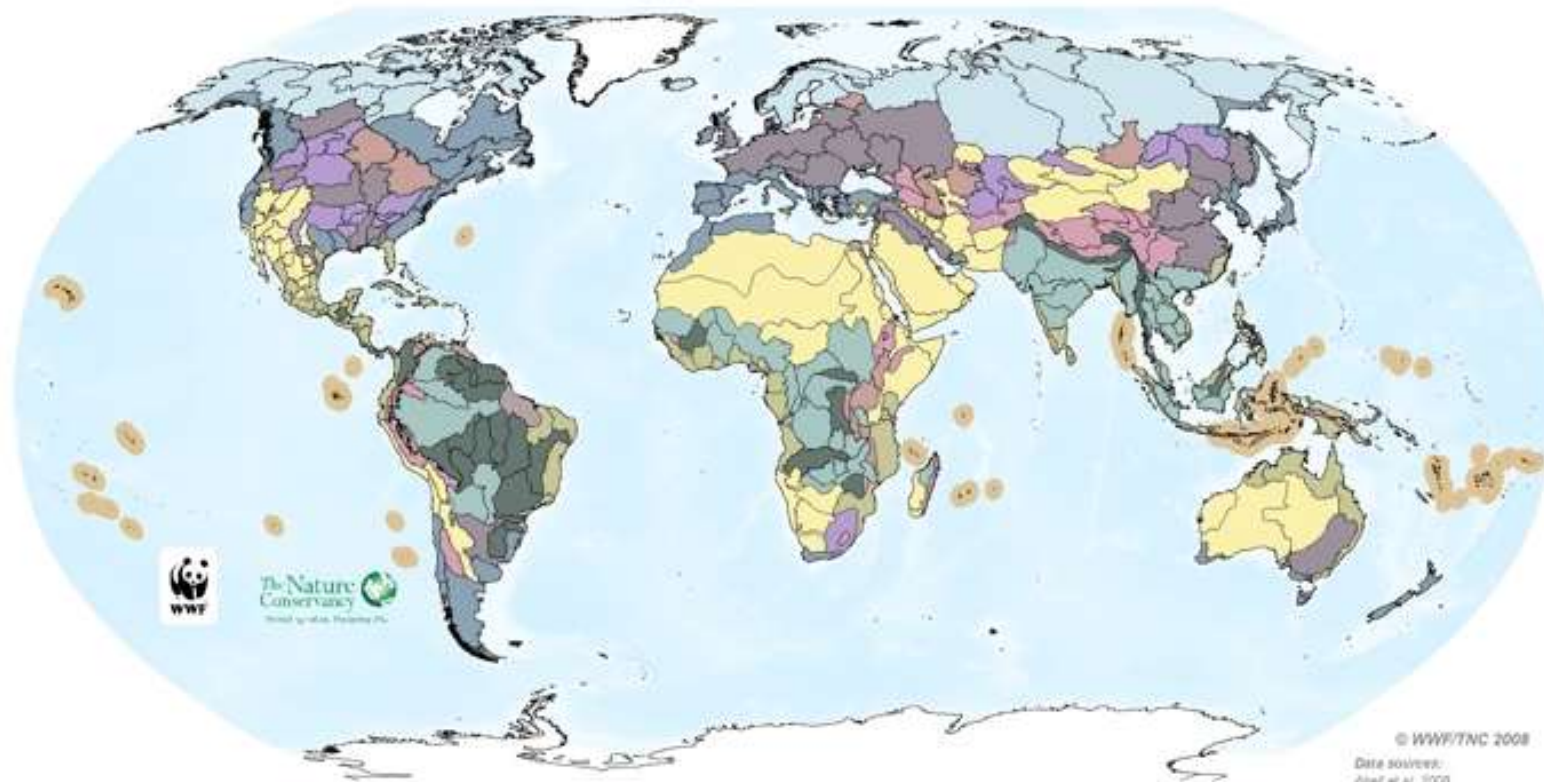

Litorál V – korálové útesy

- oteplování – nesnesou teploty nad 35 °C
- okyselení vody (CO₂)
- rybolov – kyanid, dynamit
- turismus a sběr
- znečištění
- eutrofizace
- sedimentace
- invazní druhy
- patogeny (prvoci, bakterie, plísně)

Sladkovodní biotopy

© WWF/TNC 2008
Data sources:
Auer et al. 2009
www.fresh.org

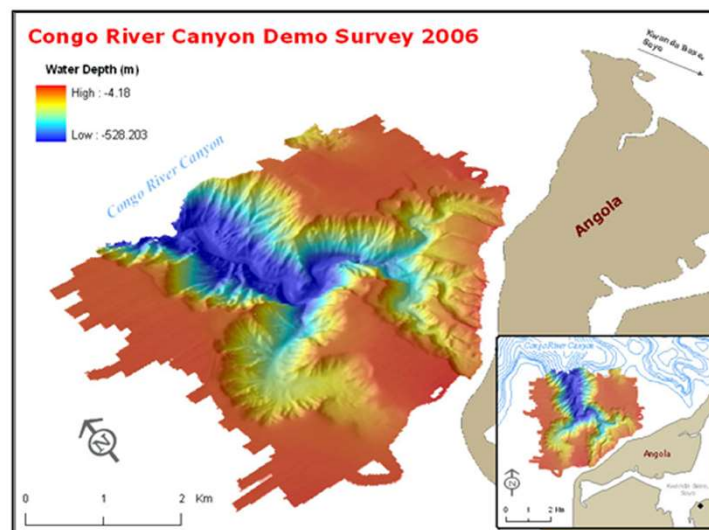
Major Habitat Types

Large Lakes	Temperate Upland Rivers
Large River Deltas	Tropical and Subtropical Coastal Rivers
Polar Freshwaters	Tropical and Subtropical Floodplain Rivers and Wetlands
Montane Freshwaters	Tropical and Subtropical Upland Rivers
Temperate Coastal Rivers	Xeric Freshwaters and Endorheic Basins
Temperate Floodplain Rivers and Wetlands	Oceanic Islands

Sladkovodní biotopy

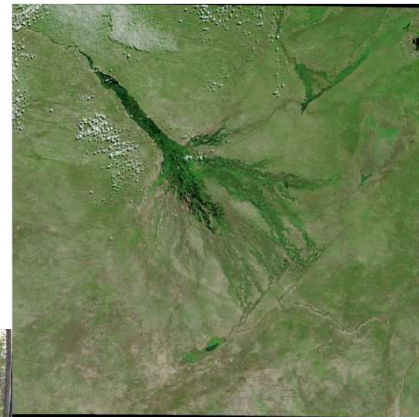
- Vodní toky
  - Pstruhové pásmo
    - Málo vegetace, hodně kyslíku, nízké stabilní teploty, kameny
  - Lipanové pásmo
    - Pomalejší, teplejší, stabilní teploty, hodně kyslíku, štěrk
  - Parmové pásmo
    - Pomalejší, v létě teplejší a méně kyslíku, písek
  - Cejnové pásmo
    - velmi málo kyslíku, hodně vegetace, písek, bahno
    - Může být hodně hluboké a pak vzniká hloubková stratifikace biotopů

Sladkovodní biotopy

- Vodní toky
  - zaplavovaná území
  - periodicky
  - dlouhodobě

- JV USA, Llanos, Pantanal, J. Súdán, Okavango

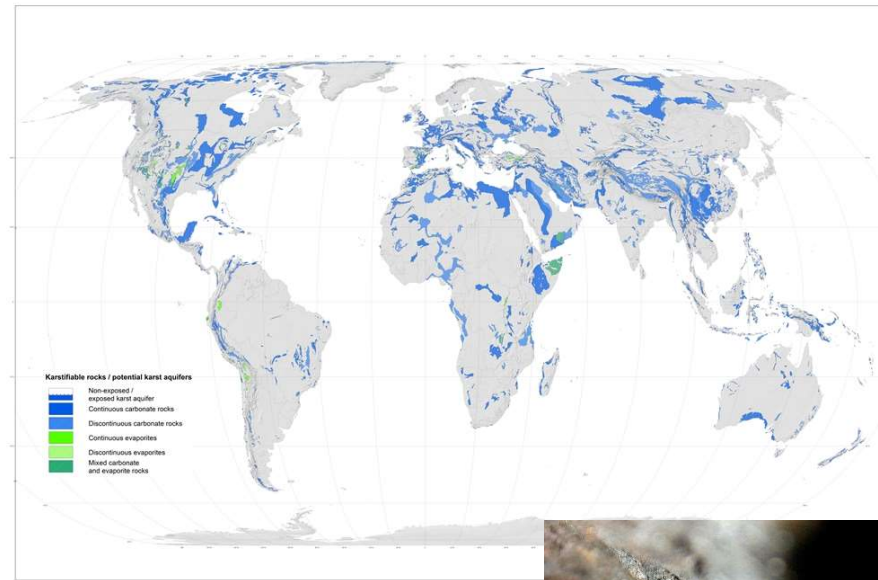
Sladkovodní biotopy

- Jezera
  - Ledovcová
    - Studená, oligotrofní
    - Severská – po ústupu ledovce
    - Alpínská – morény, kary
  - Údolní – meandrická
    - Teplá, eutrofní-dystrofní (rašelina)
    - Antropogenní stojaté vody
  - Eolická – ve vyváté depresi v aridní oblasti
    - Teplá, oligotrofní
  - Pobřežní – limanová – oddělena od moře púdou
    - Brakická-hodně slaná
    - Teplá, oligotrofní

Podzemní vody a prostory

- měkké podloží
  - vápenec
  - prostory
  - troglofauna
- často voda
  - stygofauna
- Troglobiont
  - přizpůsobený na prostředí, jinde žít neumí
- Troglofil
  - Eutroglofil
    - druh žije na povrchu, ale vytváří podzemní populace
  - Subtroglofil
    - potřebuje nadzemní život, chodí do podzemí dočasně
- Trogloxen
  - do podzemí spíš jen zabloudí

Skály, suťová pole, ledová pole

- bez vegetace
- záleží na podloží
  - vápenec dobrý pro měkkýše
- strukturovaný povrch
- často jen dočasně (hibernace x rozmnožování)

